

laiškas lietuviams

1992
BALANDIS
APRIL

VELYKOS	109	Teofilija Žemaitytė
PRISIKĖLIMO KLAUSIMU	111	J. Lauriūnas, SJ
JIS AMŽINAI GYVAS	114	Kun. Robertas Pukenis
BESĄLYGINĖ MEILĖ	116	Chiara Lubich
LIŪDESYS PAVIRS DŽIAUGSMU	117	KJ. Ambrasas, SJ
JĖZAUS MOKSLAS APIE VIDINĮ GYVENIMĄ ...	119	Wilhelm Schmidt
ATLEISKIME SAVO KALTININKAMS	125	B. Miliauskaitė-Harris
JIS PAŠAUKĖ TUOS, KURIUOS NORĖJO	127	KJ. Ambrasas, SJ
NEGERA BŪTI VIENAM	128	J. Lauriūnas, SJ
PAL. JURGIS MATULAITIS...	133	V. Bagdanavičius, MIC
TĖVYNĖJE	135	Gediminas Vakarīs
IŠ ŽODŽIŲ ISTORIJS: JONAI	137	Algirdas Sabaliauskas
ATGARSIAI	138	Red.
ĮVAIRYBĖS	141	Red.
ŠYPSULIAI	142	Red.
TRUMPAI	143	Juoz. Pr.

*Prisikėlusio Išganytojo šventės proga
džiaugiamės mūsų Tėvynės prisikėlimu
nepriklausomam gyvenimui ir linkime
dvasinio prisikėlimo mūsų tautiečiams
tiek Lietuvoje, tiek ir išeivijoje!*

“Laiškų lietuviams” redakcija, administracija ir leidėjai”

Šis numeris iliustruotas Algimanto Kezio “geometrinėmis” nuotraukomis.
Viršelio piešinys — dail. Ados Sutkuvienės.
Lietuviškas raidynas — Jono Bogutos.
Skyrių vinjetės ir apdaila Teresės Bogutienės.

Laiškai Lietuviams — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July/August, when bimonthly, for \$15.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to **Laiškai Lietuviams**, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636 — 1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1992 / BALANDIS — APRIL / VOL. XLIII, NO. 4

V E L Y K O S

TEOFILIJA ŽEMAITYTĖ

*Tėvyne, kelkis kartu su Kristum!
Pabusk, jaunime, iš sustingimo!
Iškentus žiemą, kregždutė grįžta,
lipdyt lizdelį giminėj ima.*

*Ir mes, kentėję dešimtis metų,
Tiesos ieškoję ir patys klydę,
dėka Marijos pabust suskatom
staiga atradom didvyrių brydę.*

*Kiek daug prašyta! Kiek daug aukota!
Aukos vainikai juk nenuvysta!
Ir melo kalnas tarsi Golgota
drebėt pradėjo nuo žingsnių Kristaus.*

*Silpni paskendom girtybės raistuos.
Silpni paklydon kely miglotam.
Šiandieną trokštam namo pareiti —
pagydyk, Kristau, sielas ligotas!*

*Sugrįžk sugrįžki, Kristau, išvytas,
Rūpintojėli — mūs skausmo Broli,
Tau Aleliuja Velykų rytą
varpai ir širdys džiugiai kartoja.*

Kristaus Prisikėlimas

(Iš K.P. Celiešiaus paruoštos knygos “Ką mes tikime”. Paveikslo autorius — Severino Fabris)

PRISIKĖLIMO KLAUSIMU

J. LAURIŪNAS, S J

Šiandien yra madinga nuomonių apklausa. Žurnalistas-reporteris užkalbina traktoristą, melžėją, direktorių ar ministrą, pateikia atitinkamus klausimus, pasiteirauja nuomonės tuo ar kitu klausimu, o paskui apie tai išgirstame per televiziją, radiją, skaitome laikraštį. Valstybių vadovai taip pat nori žinoti, ką galvoja piliečiai tuo ar kitu klausimu.

įsivaizduokime, kad šiandien, per Vėlykas, jums kas nors pateikia klausimų religine tema, sakysim, nori sužinoti jūsų nuomonę apie Jėzaus prisikėlimą. Pavyzdžiui, jus klausia: “Ar tikite Jėzaus prisikėlimu? Kaip jūs suprantate Jėzaus prisikėlimą? Kokiam kūne Jėzus prisikėlė? Ar galite įrodyti Jėzaus prisikėlimą? Ką jums reiškia Prisikėlusysis?” Ar šie klausimai jūsų nepastatytų į blogą padėtį? Ar sugebėtumėte reikiamai, teisingai atsakyti?

Ar tikite Jėzaus prisikėlimą?

Tai pirmas klausimas. Šv. Rašto atsakymas yra aiškus, tvirtas, be jokių abejonių ar dviprasmiškumų. Vis naujais žodžiais ir įvairiomis progomis tvirtina tą patį: *Jėzus yra prisikėlęs*. Mokiniai liudija, kad Prisikėlusysis jiems yra pasirodęs, kad, pvz., iš žaizdų jie atpažinę Jėzų, kuris buvo nužudytas ant kryžiaus. Tuo klausimu Biblija neturi jokių abejonių. Paulius sako: “Jei Kristus nebūtų prikeltas, tai tuščias mūsų skelbimas ir tuščias jūsų tikėjimas. Tuomet mes liekame melagingi Dievo liudytojai” (1 Kor 15, 14).

Kaip jūs suprantate Jėzaus prisikėlimą?

Šis antras klausimas jau yra sunkesnis. Manau, kad čia mums visiems būtų sunku atsakyti. Gal sakytume: “Tai savaime aišku — prisikėlimas yra prisikėlimas!” Čia yra

keblus klausimas. Nieko nuostabaus, kad faktas išeina iš mūsų patirties ribų, jis nepriklauso mūsų įprastinei tikrovei. Ir Biblija neviešpatuoja, nevaizduoja paties prisikėlimo. Šį faktą, kuris priklauso paslapties sferai, pateikia įvairiais terminais bei posakiais. Štai keletas: “Jėzus pagarbintas”, “Jėzus Tėvo išaukštintas”, “Jėzus nepasiliko mirtyje“, “Viešpats Jėzų prikėlė”, “Jėzus daugiau nebemiršta”.

Prikėlimas, pagarbinimas, išaukštinimas — tai bibliniai išsireiškimai. Šiandieninėje mūsų kalboje reikėtų: Tas, kuris mirė ant kryžiaus, Dievo buvo išplėštas iš mirties; savo mirtyje jis įėjo į Dievo sferą; dabar jis yra pas Dievą. Kalbėti apie šį faktą mes neturime žodžių savo kalboje, neturime jokio palyginimo, jokios lygiareikšmės sąvokos bei vaizdo. Žodis “prisikėlimas” šiuo atveju yra metafora, mūsų netobulo išsireiškimų žodis, reiškiant, kad Jėzus yra drauge su Dievu — bendrame buvime su Dievu, grynai dieviškoje būsenoje. Žmogiškoje kalboje tai nusakome posakiu: “yra danguje”. Mes galėtume štai kaip pasakyti: Jėzus ant kryžiaus patyrė mirtį, bet ne gyvenimo pabaigą. Per mirtį jis kaip tik susivienijo su Dievu.

Jėzaus prisikėlimas neturi nieko bendra su *prikėlimu iš mirties*, pvz., su Lozoriaus ar Naimo jaunuolio, apie kuriuos rašo Evangelija. Šis prikėlimas — tai grįžimas į žemišką gyvenimą, senojo gyvenimo tęsa, o prisikėlimas — tai perėjimas į kitą gyvenimą, naujo gyvenimo pradžia. Jėzaus prisikėlimas — tai pradžia naujo kūrimo, pradžia visuotinio prisikėlimo iš numirusių. Jėzaus prisikėlimas jau nepriklauso šiam senam pasauliui. Jo prisikėlimas — tai ženklas, kad Dievas kuria naują pasaulį, bet tai jau yra už mūsų patirties ir už mūsų supratimo ribų.

Aš bijau, kad mūsų reporteriai gali būti nepatenkinti tuo, ką Evangelijos sako apie Jėzaus prisikėlimą. Jie norėtų daugiau aiškumo, daugiau detalių. Jiems būtų galima atsakyti, kad apie Dievą ir jo veiksmus negalima kalbėti taip paprastai ir aiškiai, kaip, pvz., apie “Žalgirio” rungtynes, auto avariją ar naujas drabužių madas. Pagaliau būtų galima pasakyti, kad galiausiai mus paguodžia tik paslaptis: “Dievas nebūtų Dievas, jeigu mes galėtume jį kiaurai perprasti arba taip išnarstyti, kaip vaikas išnarsto žaisliuką.

Kokį kūną turėjo Prisikėlusysis?

Tai trečias klausimas. Jeigu mes eisime prie Evangelijos su savo dabartinėmis sąvokomis, reikiamo atsakymo negausime. Velykinis aprašymas pasakoja, kad Prisikėlusiojo kūną buvo galima paliesti, kad Jėzus net maistą priėmė. Tačiau, antra vertus, — Prisikėlusysis gali įeiti pro uždarus duris. Jis gali pasirodyti savo mokiniams, kada tik nori, ir gali išnykti, kada tik nori. Tai paslaptingas kūnas. Paulius šį kūną vadina “dvasiniu kūnu” (1 Kor 15, 42 ...). Mūsų galvosena tai nesuprantama, bet turime pasitenkinti paslaptimis. Evangelijos sako, kad Prisikėlusysis pas Dievą turi kūną, bet koks yra šis kūnas, nieko nesako. Būtų klaidinga manyti, kad Dievas jau yra mums viską pasakęs. Jis mums pasakė tik tai, kas yra reikalingiausia, o visa kita — visišką Apreiškimą pasiliko tam momentui, kada susitikime su juo po savo mirties.

Ar galite įrodyti Jėzaus prisikėlimą?

Šis ketvirtas klausimas mums patiems yra keblus. Čia turime aiškiai ir atvirai pasakyti “ne”. Šis “ne” mums nepatinka, mes norėtume turėti aiškų ir tvirtą įrodymą. Bet yra taip: kas nėra pasirengęs tikėti, tam negalima pateikti tikėjimo prisikėlimu. Apisprendimas už ar prieš tikėjimą vyksta ne vien protu, bet ir širdimi. Širdimi dargi daugiau. Kas nori tikėti, tas ras užtektinai įrodymų, pvz., vienbalsį, kankininkyste patvir-

tintą apaštalų liudijimą, kad Jėzus yra prisikėlęs. Kas nenori tikėti, ras užtenkamai motyvų pateisinti savo netikėjimą, apie kurio garbingumą gali spręsti tik vienas Dievas. Kas yra nusiteikęs tikėti, tam net nereikia ypatingų įrodymų. Nuoširdus tikėjimas pasitenkina rimtomis nuorodomis. Taip galvoja ir Evangelija, kai pasakoja, kad mylimasis Jėzaus mokinys, net nematęs prisikėlusio Jėzaus, o vien tik išvydęs tuščią kapą, įtikėjo prisikėlimą. Kas ieško, kas yra atsiskleidęs Dievui ir jo veikimui, tam užtenka tokių nuorodų.

Ką jums reiškia prisikėlimas?

Tai paskutinis ir pats svarbiausias klausimas. Šiuo klausimu Šv. Raštas duoda nuostabiai aiškų atsakymą, aiškesnį negu mes norėtume. Pats lemtingiausias sakinyss yra šv. Mato Evangelijos gale: “Štai esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos!” Panašiai skamba ir kiti žodžiai: “Kur du ar trys susirinks mano vardu, ten ir aš — Prisikėlusysis — būsiu tarp jūsų”. Tai yra nepaprastos reikšmės žodžiai. Prisikėlusysis nepasitraukė nuo mūsų, jis yra su mumis. Evangelijos velykiniai pasakojimai parodo, kaip Prisikėlusysis yra mūsų tarpe.

Štai Emauso mokinių istorija. Prie dviejų vyrų prisijungia nepažįstamasis. Jis aiškina jiems Šv. Raštą. Pasiklausykime šv. Luko: “Vakarieniaudamas su jais prie stalo, paėmė duonos, sukalbėjo laiminimo maldą, laužė ir davė jiems valgyti. Tada jų akys atsivėrė, ir pažino Jėzų, bet jis pranyko jiems iš akių ” (24, 30). Tai reiškia: Jėzus pranyko, nes jis per Šv. Raštą ir “duonos laužymą” — eucharistines vaišes lieka mūsų tarpe.

Arba prisiminkime kitą velykinę istoriją, kai Jėzus pasirodė mokiniams, simboliškai kvėpė į juos ir tarė: “Imkite Šv. Dvasią. Kam atleisite nuodėmes, tiems jos bus atleistos, o kam sulaikysite, bus sulaikytos”. Tai reiškia, kad Jėzus veikia, atleisdamas nuodėmes: jis pasilieka mūsų tarpe kaip Atleidžiantysis. Išpažintyje pats Jėzus atleidžia

nuodėmes. Jis yra mūsų tarpe per sakramentus.

Dar daugiau: su prisikėlusiu Kristumi susitinkame kiekviename žmoguje — Jėzus yra artimo asmenyje, nes jis taip pasakė: “Ką vienam mano mažiausių brolių padarysite, man padarysite”. Tai reiškia ne vien mūsų santykius su nelaimėje esančiu žmogumi, bet apie santykį su kiekvienu žmogumi. Vienas krikščionis yra pasakęs, kad jis sutinka Jėzų savo žmonoje.

Dar prisiminkime vieną pavyzdį iš Evangelijos — Prisikėlusiojo susitikimą su netikinčiuoju Tomu: “Palaiminti, kurie tiki nematę!” Tai reiškia: prisikėlusį Kristų galima sutikti Šv. Rašte, sakramentuose ir kiekviename žmoguje tik tada, jeigu pasitenkiname tikėjimu, o ne būtinai norime matyti ir paliesti, kaip Tomas.

Tad dar kartą paklauskime, ką mums reiškia prisikėlęs Kristus? Trumpai norėčiau pasakyti, kad jis yra mūsų religinio gyvenimo centras. Jis kalba mums per Šv. Raštą, Jis sutinka mus sakramentuose. Jis sutinka mus kiekviename žmoguje, kuriam mes padarome gera ar bloga. Jis yra mūsų gyvasis TU, į kurį gręžias visas mūsų religinis gyvenimas.

Mūsų laikų žmogus yra neramus dėl dabarties ir ateities. Mes, tikintieji, matydami juodus šių dienų debesis, būkime ramūs: pasaulio likimas yra Dievo rankose — su Kristaus prisikėlimu prasidėjo nauja pasaulio istorija, kurią tvarko Dievas.

Kas tarnavome kariuomenėje, be abejo, žinome, kas yra bikfordo virvelė: ji vartojama prie sprogdinimų. Ją uždegus, liepsna pamažu bėga iki minos ar kito sprogmens ir po kiek laiko įvyksta sproginimas. Jei kažkas padegė tokią virvelę milžiniškam sproginimui, bet jo dar nėra, dar tik laukiama, tai nereikia, kad virvelės padegimas yra praeities faktas. Fakto pradžia, kurios pasekmės vyksta, nėra praeitis, bet dabartis, ir ši dabartis turi savyje ateitį — ši dabartis ir ši ateitis sudaro vienovę.

Velykos — ne praeities fakto paminėjimas. “Aleliuja” yra skirta ne tam, kas buvo:

Š.m. kovo mėn. 3 d. naujasis Vilniaus metropolitas arkiv. Audrys Juozas Bačkis iškilmingai įžengė į Vilniaus arkikatedrą.

“Aleliuja” skelbia pradžią, kuri driekiasi į tolimesnią ateitį. Prisikėlimas sako, kad Palaimos pradžia jau prasidėjo, o kas prasidėjo, tas pasieks ir savo galutinį tašką! Kaip ilgai tai truks? Trunka tūkstančius metų, nes šis trumpas momentas reikalauja, kad neužmatoma tikrovės ir istorijos gausybė trumpu mirties skausmu, kuris vykdo slėpinągą pasikeitimą, būtų ir istorijos paversta šviesa be šešėlių, tobulybe be trūkumų, palaima be skausmo, gyvenimu be mirties.

Šiandien ar rytoj būsime klausiami, ar tikime Jėzaus prisikėlimą ir ką mums reiškia Prisikėlusysis. Tai mus klaus ne kokie reporteriai, bet kasdieninė, pilka realybė — reikalaus iš mūsų teisingo apsisprendimo. Ar sugėbėsime duoti reikiamą atsakymą?

JIS AMŽINAI GYVAS

KUN. ROBERTAS PUKENIS

Pabūkime drauge prisikėlimo saulėje, apsigaubę poezijos skraiste. Iš altoriaus paslaptingos tylos žvelgia į mus Kristus, nugalėjęs kančią ir mirtį. Po trijų parų tamsoje Tu, Viešpatie, išsiveržei lyg ugnies stulpu. Tavo drabužiai buvo baltesni už sniegą, o angelo balsas žaibo trenksmu pranešė: “Neieškokite gyvojo tarp mirusiųjų. Jo čia nėra. Jis prisikėlė”. Neužžėlė žolė ant Dievo kapo. Pastatytas akmuo, kaip mirties paminklas, tapo gyvenimo liudytoju ir kurtiniu mūsų tikėjimo akmeniu. Drobė, dengusi kūną, pasiliko mums lyg fotonuotrauka pažinti Kristaus kančios vaizdą. Tai ta garsoji Torino drobulė, kurią mokslininkai kruopščiai ištyrė ir įrodė, kad ji tikrai yra iš Kristaus kapo. Kristaus prisikėlimą liudija ir priešų žydų elgesys. Kokia fariziejų naviškai niekšiška kalba: “Sakykite, kad, jums bemiegant, mokiniai atėję naktį jį pavogė” (Mt 28, 13). Jau tik šis vienas sakinytis pripažįsta Kristaus prisikėlimą. Jie tyli ir nieko negali prieštarauti apaštalių skelbimui. “Mes esame liudytojai visko, ką jis yra padaręs žydų šalyje ir Jeruzalėje. Jį nužudė, pakabinami ant medžio. Tačiau trečią dieną Dievas jį prikėlė ir leido jam pasirodyti. Iš tikrųjų, o jei Kristus nebuvo prikeltas, tai tuščias mūsų skelbimas ir tuščias jūsų tikėjimas” (1 Kor 12, 14).

O dabar buvo toks gyvybingas jų tikėjimas, kad visi apaštalai, išskyrus Joną, miršta kankiniais. Ir amžių būvyje milijonai žmonių aplaistys savo tikėjimą ištikimybe, krauju, suvokdami Kristaus dievybę. Mirtį įjungdami į gyvenimą, mes suvokiame šviesesnę jo prasmę. Iš tikrųjų krikščionių gyvenimas kur kas žavingesnis, didingesnis.

Velykų šventė — kaip pavasario potvynis. Išsiliejusi tikėjimo banga pajudina visa

arba nešasi drauge į Prisikėlimo triumfą. Ir kuo gyvybingesnė žmonių katalikybė, tuo didesnė, veržlesnė gyvenimo jėga.

Mūsų šaltinis yra Kristus. Srovė — tai tikintieji, ištikimieji Dievo žmonės, kurie rūpinasi artimaisiais, traukdami į krikščionybės vagą. Kai stebime per Velykas didžiulę žmonių minią bažnyčioje ir ant šventoriaus, meldžiamės ir prašome, kad mūsų tikėjimo, meilės, gerumo, ištvermės vandenys užlietų visą Tėvynę. Būkite drąsūs! Neišsigąskite! Štai pergalė, kuri sunaikina mirtį. Aš nugalėjau pasaulį. Ramybė jums! Taip skelbia prisikėlęs Kristus.

Kristus aiškiai numatė žmonijos ateitį, kad visais amžiais labiausiai truks ramybės pasauliui, tautoms, šeimoms ir tai neramiai žmogaus širdžiai. Tad Viešpats kiekvienu savo pasirodymu sveikino, linkėdamas ramybės. Šiame žodyje slypi netikėjimo abejonių išsisklaidymas, palaima, vidinis džiaugsmas ir atviras nuoširdus žmogaus kvietimas atsigręžti į Kristų. “Aš palieku jums ramybę”. Tai švento išpildyto pažado žodžiai. Kristus, nugalėjęs mirtį, sunaikino visa, kas drumsčia ramybę.

Atsistojęs tarp apaštalių, ramybė dvelkiančiu veidu, minios apsuptas, ištisiai laiminančias rankas: “Imkite Šv. Dvasią, kam atleisite nuodėmes, tiems jos atleistos, o kam sulaikysite — sulaikytos”. Šiais žodžiais Jėzus įsteigia Susitaikinimo (Atgailos) sakramentą.

Žmonės per trejus metus prisižiūrėjo Jėzaus stebuklų, darbų, prisiklausė pamokymų, dabar supranta Išpažinties būtinumą, reikalingumą, norint kilti, siekti gėrio. Reikia kartkartėmis pažvelgti į savo sąžinę, ištaisyti gyvenimo duobeles ir spinduliuoti Dievo meile aplinką. O dar palaimingiau —

degti, nes tikėjimas yra viską pagaunanti ugnis. Ant prisikėlusio Kristaus galvos šviettė aureolė — ugninis saulės lankas. Kristus minties greičiu persikeldavo iš vienos vietos į kitą.

Šv. Rašte randame 12 Kristaus pasirodymų:

1. Pirmiausia Jėzus pasirodė Marijai Magdalietei sekmadienio rytą, o ji palaikė jį daržininku.

2. Velykų rytą pasirodė moterims, atėjusioms patepti jo kūno.

3. Taip pat Velykų rytą pasirodė šv. Petriui.

4. Po pietų pasirodo dviem mokiniams, einantiems į Emaus miestelį.

5. Velykų vakarą pasirodo visiems apaštalamis Jeruzalėje, išskyrus Tomą, kurio nebuvo. Kristus valgo su jais.

6. Po aštuonių dienų Jėzus pasirodo vėl visiems apaštalamis. Čia jau buvo ir Tomas, kuriam parodo savo žaizdas. Tomas viešai išpažįsta Kristų, sakdamas: “Mano Viešpats ir mano Dievas”.

7. Sugrįžus apaštalamis į Galilėją, Kristus pasirodo septyniems iš jų prie Tiberiados ežero. Čia Kristus suteikia Petriui primatą.

8. Galilėjoje ant kalno Jėzus pasirodo apaštalamis ir suteikia jiems galią skelbti Evangeliją visam pasauliui.

9. Kristus pasirodo penkiems šimtams mokinių, kurių daugumas išsisklaidė po visą tuometinį pasaulį skleisti Evangelijos — Linksmosios Naujienos.

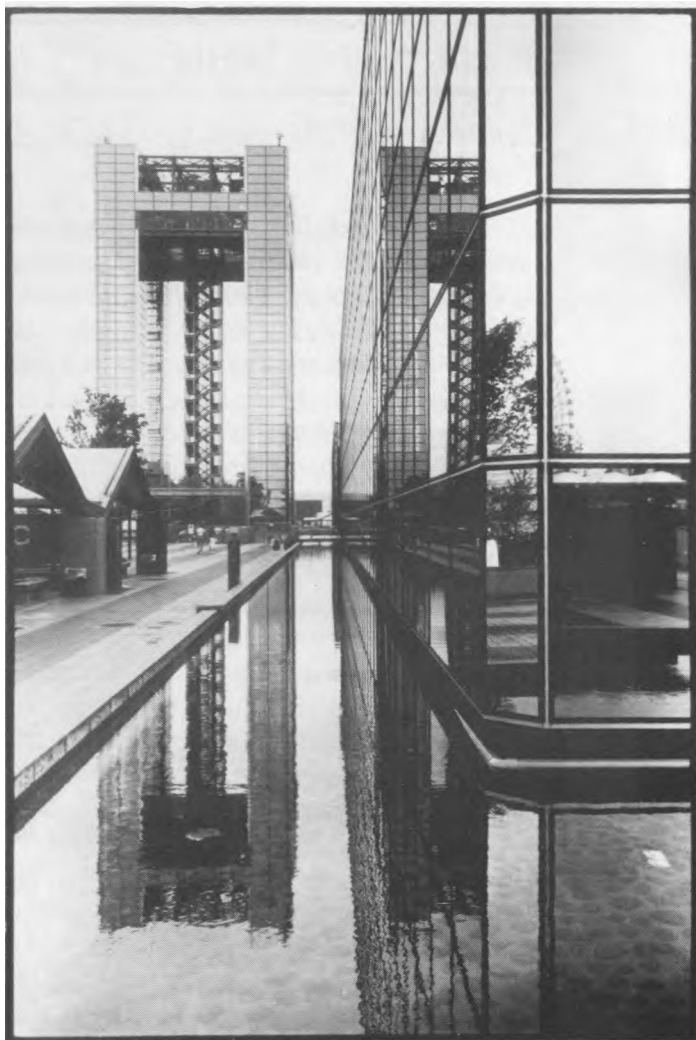
10. Pasirodo Jokūbui Jaunesniajam.

11. 40-tą dieną po Velykų pasirodo apaštalamis Jeruzalėje, žengdamas į dangų.

12. Pasirodo šv. Pauliui kelyje į Damaską.

Visi, kurie matė Kristų, ypač apaštalai, nebuvo lengvatikiai, haliucinacijų ar vaizduotės pagauti. Kristus barė juos už netikėjimą, jiems priekaištavo.

Gerai, Tomai, kad tu buvai užsispyręs ir panorėjai pačiupinėti Kristaus žaizdas. Savo

Paviljonas ir simbolinis bokštas Expo '85 Japonija.

A. Kezio nuotr.

netikėjimu tu sustiprinai mūsų tikėjimą. Tavo pirštais ir mes paliečiame Kristaus žaizdas.

Tad Kristaus prisikėlimas tikrai yra istorinis faktas. Aiškiausia gyvenimo tikrovė, kad Dievas yra nenužudomas. Kaip gera, ramu ir džiugu turėti širdyje prisikėlusį Kristų! Reikia gerai suvokti bei pajusti vėlykinę paslaptį ir skambinti sielos gelmių varpais.

BESĄLYGINĖ MEILĖ

CHIARA LUBICH

Tie žodžiai paimti iš Evangelijos pagal Luką. Bet jie yra kartu ir dalis Evangelijos pagal Matą, kurioje minimas Jėzaus pamokslas nuo kalno. Mes matome, kad toje pamokslų dalyje Jėzus kalba apie Dievo Karalystės reikalavimus, charakterizuojančius tuos, kuriems ji skirta. Tie žodžiai ir mus inspiruoja bei skatina imituoti mūsų dangiškąjį Tėvą.

Jėzus taip pat ragina savo mokinius sekti Dievo Tėvo meilės pavyzdžiu. Jei mes norime būti jo vaikai, turime mylėti artimą taip, kaip jis jį myli.

Pirmoji Dievo Tėvo meilės charakteristika būdinga tuo, kad ji yra besąlyginė. Ji yra visiškai kontrastas pasauliškai meilei, kuri nori abipusiškumo ir patrauklumo (mylėti tik tuos, kurie myli ar kurie kuo nors patenkina).

Bet Tėvo meilė yra visiškai besąlyginė. Jis myli kiekvieną asmenį nesiribodamas, net jei jo meilė ignoruojama. Tokios meilės natūra visuomet imasi iniciatyvos ir dalinasi visu, ką tik turi. Todėl ji yra kūrybinga ir transformuojanti. Dangiškasis Tėvas myli mus ne dėl to, kad stengdamiesi būti gerais galėtumėm nusipelniti jo dėmesį bei palankumą, bet norėdamas savo malonės galia kurti mumyse gerį ir dvasinį grožį, sukeldamas norą būti jo draugais ir vaikais.

Universalumas gi yra kita Tėvo meilės charakteristika. Dievas myli kiekvieną be išskyrimo. Jo meilė neturi ribų. O jis pats yra toji besąlyginė ir kurianti meilė, kuri matantiems tik gyvenimo tuštumą, duoda jo pilnatvę ir rūpinasi stokojančiais. Tėvas myli

net nedėkingus, priešiškus ir maištingus. Iš tikrųjų jo meilė rūpinasi ypatingai ir tokiais.

“Jei mylite tuos, kurie jus myli, koks čia jūsų nuopelnas? Juk nusidėjėliai myli tuos, kurie juos myli”.

Kaip mes galėtumėm gyventi pagal tuos žodžius? Elgdamiesi kaip tikri dangiškojo Tėvo vaikai: vadovaudamiesi jo beribe ir universalia meile. Tad bandykime kiekvienoje situacijoje mylėti pirmi, dosniai, be išskaičiavimų, visuomet pasiruošę padėti, atviri visiems, ypatingai atidūs aplink mus esantiems ir labiausiai meilės reikalingiems. Bandykime mylėti nelaukdami rezultatų. Stenkimės būti Dievo dosnumo instrumentais, padėdami kitiems tomis dovanomis, kurias iš jo gavome.

Jei leisime tiems Jėzaus žodžiams mums vadovauti, tada visur ir visuomet galėsime skleisti Dievo meilę, kurią Jėzus atnešė žmonijai ir kuri yra vienintelė galybė, galinti transformuoti pasaulį. Tada galėsime žiūrėti į kiekvieną sutinkamą asmenį naujomis akimis, mylėti jį atnaujinta širdimi.

O stengtis taip gyventi pagal tuos ar kitus Viešpaties žodžius mus skatina dar ir tas džiaugsmingas žinojimas, jog su mumis kartu stengiasi per 13 milijonų žmonių viename pasaulyje, kurie kas mėnesį gauna kiekvieną kartą vis kitus Viešpaties žodžių apmąstymus, kurie verčiami į 80 įvairių kalbų ir dialektų ir siuntinėjami žmonėms raštu, o kitiems perduoda spauda, radijas ar televiziją.

Iš anglų kalbos išvertė *Kostas Paulius*

***“Jei mylite tuos, kurie
jus myli, koks čia jūsų
nuopelnas? Juk ir
nusidėjėliai myli tuos,
kurie juos myli”
(Lk 6,32).***

LIŪDESYS PAVIRS DŽIAUGSMU

KUN. K. J. AMBRASAS, S J

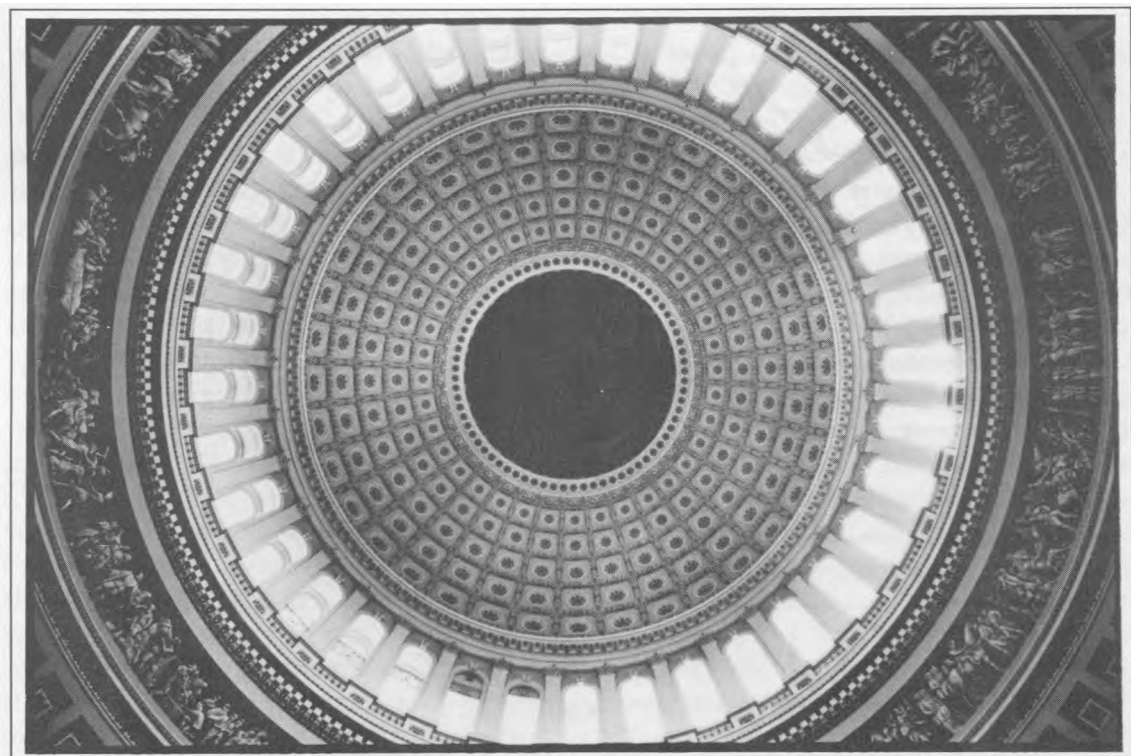
Kieksyk išsipildė Kristaus pasakyti žodžiai savo mokiniams, kai jis rengėsi mirčiai ant kryžiaus: “Jūs verksite ir vaitosite, o pasaulis džiūgaus...” (Jn 16, 20). Džiūgavo pasaulis, dar ir kaip džiūgavo! Piktdžiugiškai, kandžiai, pašaipiai ir negailestingai tuomet, kai daugelis tų, kurie kitaip mąstė, kitaip gyveno ar elgėsi negu buvo įprasta, negu buvo iš centrų ir rajomų diktuojama, negu liepė sąžinė ir kataliko pareiga. Džiūgavo, kai buvo iš darbo mėtomi nuėję bažnyčion. Džiūgavo, kai ką nors sučiupdavo su religinėmis apeigomis susituokus ar kūdikį pakrikštijus, o paskui dėl to reikdavo kęsti priekaištus, panieką ir net palikti mėgstamą darbą ar net išsikelti kitur gyventi. Džiūgavo daugelis, kai buvo tardomi, bauginami tikintieji ir kunigai, sodinami kalėjiman ir vežami užkalnuose vagonuose, kai kentė šaltį ir badą Sibire, Baikalo ežere lediniame vandenyje gaudė žuvis ar Uralo kalnuose kirto medžius. Džiūgavo, kai galėjo išvežtųjų turtą dalintis ar sušaudytų žydų auksinius dantis lupti...

Pasaulis ir šiandien džiūgauja ir niekina tuos, kurie silpni, neturi įtakos, balso, kurie nori gyventi su ramia sąžine, nesusidėti su neteisybe, veidmainyste, nenori prisidėti prie neleistinų pelnų, gaunamų už nepadorią spaudą, narkotikus, už ardomąją

veiklą prieš tikėjimą. Pasaulis neretai džiūgauja ten, kur nereikėtų džiūgauti. Gera, kad ir nūnai skamba vilties kupini ir padrąsinantys Kristaus žodžiai: “Jūs liūdėsite, bet jūsų liūdesys pavirs džiaugsmu” (Jn 15, 20).

Didžiulė paguoda, kad turime tokius pažadus. Kad jie net čia, žemėje, mūsų tautai ir daugeliui iš mūsų jau išsipildė, nereikia laukti net Amžinybės. Ar audros siustų, ar perkūnai grūmotų, ar nuo rūstaus vėjo lelija linguotų, — šie žodžiai liks visiems laikams. Tik teneblėsta mūsų ryžtas. Tik tenemąžta mūsų tikėjimas. Jis toks galingas ir stiprus turi būti, kad įveiktų net laisvės siūlomus neleistinus, pernelyg laisvus ir netinkamus katalikiškos mąstysenos ir tikinčiojo žmogaus sąmonei nederamus džiaugsmus, netinkamą gyvenimo būdą, nusistovėjusias ar tebeatgyjančias mūsų tautos tradicijas darkančius įpročius. Lietuvis, savo drąsą ir lietuvišką savimonę išlaikęs geležinės priespaudos metais, pajėgęs atsispirti prievartai ir grasinimams, turi surasti jėgų ir sumanumo išlikti doru ir sąžiningu savo šeimai, tautos dvasiai ir Bažnyčios skiepijamam moraliniam pamatui, be kurio mes būsime tarsi žvarbaus šiaurio rudenį švaistomi nuplėšti nuo medžio šakų lapai, būsime tarsi vėjo nešiojamos dulkės. Mus sutryps negailestingas pragmatizmas, mūsų nuošir-

Pasaulis neretai džiūgauja ten, kur nereikėtų džiūgauti. Gera, kad ir nūnai skamba vilties kupini ir padrąsinantys Kristaus žodžiai: “Jūs liūdėsite, bet jūsų liūdesys pavirs džiaugsmu” (Jn 15, 20).

Kapitolijaus lubos, Washington, DC, 1987

A. Kezio nuotr.

dumą kaipmat pavadins atsilikimu, senoviškumu, mūsų tradicijas, kaip jau ne kartą atsitiko su -izmų teorijomis, vadins atgyvenomis. Kiek kartų galima klysti? Kieksyk galima iš vieno pražūtingo glėbio pasiraitojus rankoves pulti į kitą, dar pavojingesnį, dar tvirtesnėmis replėmis surakinantį valią, drąsą, ryžtą ir nusistatymą, lietuvišką supratimą, lyg visokie marksizmo—leninizmo ir diktatūros varžtai. Juk palaidumas, pasikinęs prabangą, juk perdėtai ar neteisingai supраста demokratija, pasižabojusi tvirtais brizgilais šitiek varžytą lietuvio veiklumą ir

iniciatyvą, juk liberalizmas, platinamas per netekusią padorumo komunikacijos priemonių sistemą, gali šimteriopai padaryti daugiau žalos, dvasinio skurdo pripumpuoti, nei plika ir buka socialistinė propaganda, lėkšta ir unifikuota jos peršama ideologija...

— Kristau, leidęs mūsų tautai liūdesį pavirsti džiaugsmu, nenus-tok laikęs gailestingos savo rankos ant mūsų ateities, kiekvieno mūsų tautiečio žingsnio ir sumanymo, užmojo ir veiklos baro!...

**JĖZAUS
MOKSLAS
APIE
VIDINĮ
GYVENIMĄ
IR
MALDĄ**

**WILHELM
SCHMIDT**

Kai vienas iš septyniasdešimt dviejų Jėzaus mokinių kartą jį paprašė išmokyti melstis, Jėzus jam sutrumpinta forma pakartojo ‘Tėve mūsų’ maldą, kurios buvo mokęs savo apaštalus ir susirinkusias minias pamoksle nuo kalno (Mt 6, 9-13).

Dar kitais dviem atvejais Jėzus buvo kalbėjęs apie maldą. Tada jis ypač pabrėžė, jog norint, kad malda būtų Dievo išklaudyta, ji turi pasižymėti dviem savybėmis: ištvermingumu ir nusižeminimu. Šios dvi savybės viena kitą papildo. Kad visuomet reikia melstis ir malda niekad neturi nusibosti, išaiškina palyginimu.

“Viename mieste gyveno teisėjas, kuris nebijojo Dievo ir nesidrovėjo žmonių. Tame pačiame mieste gyveno ir našlė, kuri vis eidavo pas jį ir prašydavo: ‘Apgink mane nuo skriaudiko!’ Jis ilgai spyrėsi, bet pagaliau tarė sau: ‘Nors aš Dievo nebijau nei žmonių nesidrovėiu, vis dėlto, kai šita našlė tokia įkyri, imsiu ir apginsiu jos teises, kad, ko gero, ji manęs neapkalbų’”. Ir Viešpats pridūrė: “Isidėmėkite, ką pasakė tas nesąžiningas teisėjas. Tad nejaugi Dievas neapgintų teisių savo išrinktųjų, kurie jo šaukiasi per dienas ir naktis, ir delstų jam padėti?! Aš sakau jums: netrukus jis apgins jų teises” (LK 18, 2-8).

Jėzus čia pateikia du Rytų kraštuose būdingus liaudies tipus: neteisingą teisėją, kuris nepaiso nei Dievo, nei žmonių, ir našlę, teisingą moterį, kuri savo ruožtu šio žmogaus nebijo. Priešingai, ji eina ligi to, kad anam reikia net jos bijoti dėl jos kieto veržlumo, kuris gali pereiti ir į veiksmą. Tokiu būdu našlė gauna tai, ko reikalavo. Jis apgina jos teises prieš jos priešininką.

Jėzus pritaiko ir šį palyginimą. Jeigu žmogus, neteisingas teisėjas, kurio niekas negali nugalėti, neatsispiria nuolatiniam našlės prašymui ir pagaliau pasiduoda, tai tuo labiau Dievas, kuris yra ne tik teisingas, bet ir gailestingas teisėjas, negali neišklaudyti maldos ir nepagelbėti prislėgtam žmogui, jeigu tas dieną ir naktį meldžiasi.

Jėzus jau anksčiau, būtent pamoksle nuo kalno, yra pateikęs panašų palyginimą apie veržlų draugą, kuris atėjo su prašymu. Tuo būdu Jėzus norėjo labai vaizdingai parodyti įkyrios maldos patikimumą. Iš šių abiejų palyginimų matome,

jog Jėzus reikalauja, kad malda būtų pilna švento veržlumo. Ji turi būti laužimasis pro visokias duris, pro įprastines formas, audringos varžybos su Dievu. Nereikia išsi-gąsti maldos nesėkmingumo, kuris pasirodo pradžioje, bet reikia eiti toliau ligi formalios prievartos Dievui.

Tačiau Jėzus skausmingai priduria: “Ar žmogaus Sūnus ras tokį tikėjimą žemėje?” O jis yra reikalingas, kad žmogus galėtų su tokiu pasitikėjimu ir ištverme melstis. Teisingas kelias į malda nėra išdidus pasitikėjimas savimi, savo vertės supratimas ir dorinis pajėgumas, kurių dėka Dievas būtų priverčiamas ar išreikalaujamas. Maldos iš-klausymą stipriai paveikia savo nevertumo prisipažinimas ir iš to kyląs nusižeminimas. Tai Jėzus išryškina kitu palyginimu.

“Du žmonės atėjo į šventyklą melstis. Vienas buvo fariziejus, kitas muitininkas. Fariziejus, išdidžiai atsistojęs, šitaip meldėsi: ‘Dieve, aš tau dėkoju, kad nesu toks, kaip kiti žmonės: plėšikai, skriaudėjai, svetimautojai arba kaip šis mokesčių rinkėjas. Aš pasninkauju du kartus per savaitę ir duodu dešimtinę iš to, ką turiu’. O muitininkas, stovėjęs atokiai ir nedrįso nė akių pakelti į dangų, tik mušėsi į krūtinę, maldaudamas: ‘Dieve, būk gailestingas man nusidėjėliui’. Sakau jums: šitas nuėjo namo nuteisintas, o anas ne. Kiekvienas, kuris save aukština, bus pažemintas, o kuris save žemina, bus išaukštintas” (Lk 18, 10-14).

Šis Jėzaus palyginimas savo meistrišku-mu neturi sau panašaus. Keliais brūkšniais jis nubrėžia išpūsto gyrimosi savo teisingu-mu ir paprasto kuklumo paveikslus. O juos sustatydamas vieną šalia kito, įspūdį dar su-stiprina.

Farizejaus savimi pasitenkinimas tiek pakyla, kad jo malda pasidaro jau nebe prašymas. Jis jau neturi ko prašyti, lyg stovė-damas pamaldumo viršūnėje. Jis už tai ne-jaučia nė padėkos Dievui. Jo žodžiai “Aš dėkoju tau” iš tikrųjų nori pasakyti: “Dieve, tu turi atsiminti, kokį šventą žmogų matai

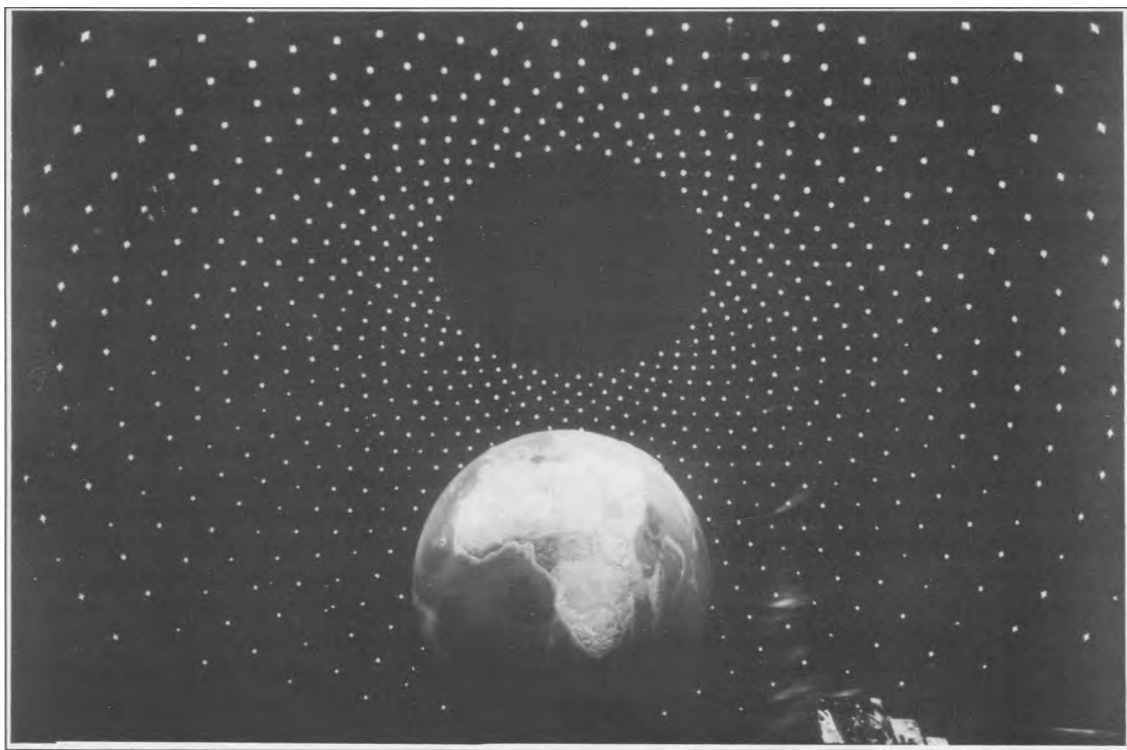
savo tarnyboje. Jis daro daug daugiau negu yra įpareigotas”. Šis žmogus nėra reikalingas jokio Mesijo, jokio Gelbėtojo. Jis neprisime-na jokių nuodėmių, kurias būtų padaręs. Jis turi ir praktikuoja tik dorybes. Jų turi jis tiek daug, kad galėtų duoti ir kitiems. Jis galėtų jų duoti kitiems, tokiu būdu prisidė-damas prie jų gelbėjimo, jeigu nežiūrėtų į juos tokiu paniekinančiu žvilgsniu, laiky-damas juos tik plėšikais, skriaudėjais ir sve-timautojais. Tai, atrodo, yra vienintelis jo turimas santykis su kitais žmonėmis. Jo paniekos pilnas žvilgsnis veikia aplinkoje.

Tokiu žvilgsniu jis sutinka ir čia esantį muitininką. Tokiu būdu abu pavidalai su-jungiami į vieną bendrą vaizdą. Muitininkas stovi tik šventyklos prieangyje. Toliau eiti jis nesijaučia vertas. Jo žvilgsnis neklajoja išdidžiai aplinkui. Jis nedrįsta akių pakelti į dangų, tik nulenkęs galvą mušasi į krūtinę. Jo kalbamoji malda yra trumpa, tik viena eilutė, lyginant su farizejaus šešiomis. Bet ji yra tikras nuodėmės sąmonės išreiškimas. Tai yra gilaus troškimo ir nusižeminusios vilties išraiška, kad jis bus iš nuodėmės iš-laisvintas ir pasidarys geresnis, negu jis yra dabar.

Aštrus ir tikslus Jėzaus sprendimas apie abu maldininkus: “Aš sakau jums, kad mui-tininkas, kuris savęs neteisino, parėjo namo išteisintas, o fariziejus, kuris išdidžiai save pateisino, nebuvo išteisintas”. Tas, kuris sa-ve laikė teisingu, kuris save aukštino, pasi-liko tuo, kuo jis ištikrųjų buvo — nusi-dėjėliu. Jis pasiliko savo nuodėmėse. O tas, kuris gailėdamasis prisipažino nusidėjėliu, save pažemino ir apkaltino, buvo išteisintas ir išaukštintas.

**Jėzus perspėja pasaulietišką veiklumą ir
plepų neveiklumą**

Jėzus įsakmiai pabrėžia, kad žmogus nepaskęstų vien išorinėje veikloje, bet su-sitelktų ypač ištvermingoje ir nuolankioje maldoje. Tai ypač turėjo galioti jo mo-

Jungtinių tautų paviljonas. Expo '86 Vankuveryje, Kanadoje.

A. Kezio nuotr.

kiniams, kurie vien pasaulietiška veikla visiškai neturėjo užsiimti. Tai minčiai išryškinti jis pasinaudoja vienu būdingu atsitikimu.

Kažkas iš žmonių jam pasakė: “Mokytojai, pasakyk mano broliui, kad jis pasidalintų su manimi palikimu”. Žinoma, šis geras žmogus savo prašymu tikrai paliudijo savo pasitikėjimą Jėzaus teisingumu, jo sprendimo galia ir jo išmintimi tuo būdu, kad savo ginčą su broliu dėl palikimo Jėzus nuspręs teisingai. Tačiau tai negalėjo palenkti Jėzų išpildyti jo prašymą. Jis atmeta tą prašymą ir nusistebi, kad jam, turinčiam visai kitokią pasiuntinybę, reikėtų užsiimti tokiais dalykais. Ką Jėzus pats praktikavo, to, be abejo, reikalavo ir iš savo mokinių. Jie neturi leisti į tokią veiklą. Tokiu būdu jie prarastų savo pagarbą ir vertę, turėdami

atsitraukti nuo savo tikrai aukštesnio pašaukimo.

Šiuo atveju vienas iš besiginčijančių brolių tikrai turėjo būti neteisingas ir savo brolių apgavęs dėl savo godumo. Jėzus pasinaudoja šia proga pasisakyti prieš godumą. O ta yda žmonių gyvenime dažnai gali atsirasti. Savo perspėjimą Jėzus įjungia į tokią palyginimą, kuris vaizduoja vieną dažnai pasitaikančių atvejų. “Vieno turtingo žmogaus laukai davė gausų derlių. Jis pradėjo sau vienas svarstyti: ‘Ką man čia dabar padarius? Neturiu kur sukrauti derliaus’. Galop jis tarė: ‘Štai ką padarysiu: nugriausiu savo klojimus, statysiuos didesnius ir į juos sugabensiu visus javus ir visas gėrybes. Tada tarsiu savo sielai: mano siela, tu turi daug gėrybių, sukrautų ilgiems metams. Išsėkis, valgyk, gerk ir linksmai pokyliauk!’

O Dievas jam tarė: ‘Kvaily, dar šiąnakt bus pareikalauta tavo gyvybės. Kam gi atiteks, ką sukrovei?’ Taip yra tam, kas krauna turtus, bet nesirūpina tapti turtingas pas Dievą”(Lk 16, 16-21).

Iš šio pasakojimo labai aišku, kad labai klaidinga pasitikėti tik savo žemiškais pasisekimais ir turtais, kurie amžinybei neturi reikšmės. Bet yra dar kitas kelias, kuriuo eidami žmonės dažnai apsigauja, nes pasilieka neturtingi. Jie yra vargingi ir dar labiau nusmukę. Tokie žmonės prisistato Jėzui ir papasakoja apie tuos, kurių kraują Pilotas sumaišė su jų aukų krauju (Lk 13, 1-5).

Čia eina reikalas apie žudynes, kurias įvykdė Romos vietininkas Pilotas šventovės kieme Jeruzalėje. Stipriai politiškai nusiteikę galilėjiečiai buvo užpulti, kai norėjo čia aukoti savo gyvulius. Jų kraujas buvo sumaišytas su gyvulių krauju. Popierinių laikraščių tada nebuvo, tačiau buvo gyvų laikraščių. Tai buvo įvairių žinių gaudytojai ir skleidėjai. Tas žinias jie skleisdavo su religiniu uolumu ir pamaldžiai piktindavosi kitų nuodėmėmis. O jeigu prie šios tuštybės dar prisidėdavo noras kitus suklaidinti, tai buvo tikrai koktu.

Šitokie žmonės buvo atėję pas Jėzų, kuris juos atstūmė šiais žodžiais: “Galbūt jūs manote, kad tie galilėjiečiai buvo didesni nusidėjėliai už kitus, kad jie turėjo tai iškęsti. Ne, aš sakau jums. Tačiau jeigu jūs nedarysite atgailos, ir jūs panašiu būdu pradžūsitate”.

Tai jis pasakė pamaldiems naujienų gaudytojams, kurie jam papasakojo apie aštuoniolika žmonių, žuvusių griūvant Siloe bokštui. Tai buvo tikri žydai, Jeruzalės gyventojai. Atrodo, jog ta nelaimė įvyko dėl to, kad buvo statomas naujas vandens kanalas. Jėzus perspėjo tuos, kurie manė, kad abiem atvejais nelaimė ištiko tuos žmones dėl to, kad jie buvo ypatingai dideli nusidėjėliai. Ne, jūs visi esate nusidėjėliai ir į tuos atvejus turite žiūrėti kaip į perspėjimo ženklus. Jeigu jūs nepasikeisite, visi panašiu būdu žūsitate.

Išrinktosios tautos atmetimas ir pagoniškų tautų išrinkimas

Norėdamas sustiprinti šį grasinimą, Jėzus papasakojo šurpų palyginimą: “Vienas žmogus turėjo savo vynuogyne pasisodinęs figmedį. Kartą jis atėjo pažiūrėti jame vaisių, bet nerado. Ir tarė sodininkui: ‘Štai jau treči metai, kaip aš ateinu ieškoti šio figmedžio vaisių, ir vis nerandu. Nukirsk jį, kam dar žemę alina!’ Anas jam sako: ‘Šeimininke, palik jį dar šiais metais. Aš jį apkasiu ir patrėšiu. Rasi jis dar duos vaisių. O jei ne, tada jį iškirsdinsi’”(Lk 13, 6-9).

Grasinanti šio palyginimo reikšmė čia yra ta, kad šiuo nevaisingu figos medžiu išreikšta ne tiek atskiras žmogus, kiek visa žydų tauta. Ir dabar Jėzus paskutinį kartą artinasi prie jos, grasinančiai įspėdamas daryti atgailą. Jau prieš tai Jonas Krikštytojas reikalavo iš to medžio vertingų atgailos vaisių. Jis sakė, kad kirvis jau yra pridėtas prie to medžio šaknų, kad jis būtų iškirstas. Deja, jau treji metai yra praeję, ir žydų tauta, kaip visuma, nėra apsisprendusi atgailai. Dėl to Dievas, šio vynuogyno šeimininkas, išeina su prašymu palaukti dar paskutinius malonės metus. Ir jeigu tauta neapsižiūrės, tai bausmė bus įvykdyta.

Dabar buvo tas paskutinis Dievo malonės suteiktas metas. Tai ir buvo tas laikas, kada Jėzus įžengia Judo žemėn ir artinasi jo sostinėn. Tačiau nedaug žadantis vaizdas dabar atsidengia prieš Jėzaus akis. Vieni tikisi dar daugelį metų nesudrumsto pasitenkinimo. “Mano siela, valgyk ir gerk ir gerai jauskis”. Kiti apgaulingomis tuščiomis kalbomis ir nieko neveikimu mano nustumti besiantinančių sprendimą. Taip pat yra ir tokių, kurie artinasi prie ateinančių dalykų apsilvilkę neviltingai ir apsimylimu. Yra ir tokių, kurie save apakina išdidžiu užsikirtimu ir jame randa jėgos priešintis pasitaikymo pastangoms. Jis vis randa naujų pasipriešinimo, apgaulės ir jėgos paskatinimų.

Visa tai Jėzus turi prieš akis, tačiau tai

jo nesukliudo žygiuoti į Jeruzalę. Jis žengia per miestus ir kaimus. Jo dvasia visiškai nėra sužlugdyta.

Dėl to neturime stebėtis, kad šiame savo žygyje per kraštą jis visiškai naudojasi džiaugsmu ir gerove. Žodžio ir stebuklo galios taip jam yra būdingos šiame žygyje. Tai labai gražiai pasirodo tuo atveju, kai jis kartą šabo proga pasisiūlo vienoje sinagogoje pasakyti žodį ir tokiu būdu savo žodžio palaimą suteikti čia susirinkusiems. Tačiau jo akys užkliūva už moters, kurios kūnas buvo taip nusilpęs, kad buvo visiškai sulenktas. Ji buvo taip sulinkusi, kad net negalėjo Jėzaus matyti. Ji tik jį galėjo išgirsti. Ir ta galimybė ji labai džiaugėsi. Tačiau ar buvo jos širdyje noras, kad didysis stebukladaris galėtų jai pagelbėti?

Nesvarbu, kaip ten būtų buvę, bet Jėzus jau pajuto jai užuojautą. Jis pašaukia pas save šią džiugiai išsigandusią moterį. Vos tik ji savo sunkiais žingsniais prie jo priartina, jis taria jai didelės paguodos žodį: „Moterie, tu esi pagydyta iš savo ligos“. Ir kai jis uždėjo ant jos rankas, ji iš tų šventų rankų pajuto gyvastingos jėgos srovę savo vargingame kūne, kuris buvo aštuoniolika metų prilenktas prie žemės. Vienu judesiu ji atsitiesė ir džiugiomis akimis pažvelgė į savo Gelbėtoją. Iš džiaugsmo pilnos širdies ji garsiai dėkojo Dievui.

Šiame garbinimo ir padėkos himne, kaip kietas kūjo smūgis, pasigirsta sinagogos viršininko balsas. Jis nedrįsta barti Kristaus, tačiau grubiai išbara čia susirinkusius žmones: „Dirbamos yra šešios dienos. Ateikite jomis ir gydykitės, o ne per šabą!“ Tačiau Jėzus, energingai pasipriešindamas, išeina ginti išbartųjų: „Jūs veidmainiai! Argi kas iš jūsų neatrisha šabo dieną nuo ėdžių savo jaučio ar asilo ir nenuveda pagirdyti?! Argi šios Abraomo dukters, kurią šėtonas laikė sukaustęs jau aštuoniolika metų, nereikėjo išvaduoti iš pančių šabo dieną?“ (Lk 13, 10-17).

Tada priešai nutilo ir paraudo iš gėdos.

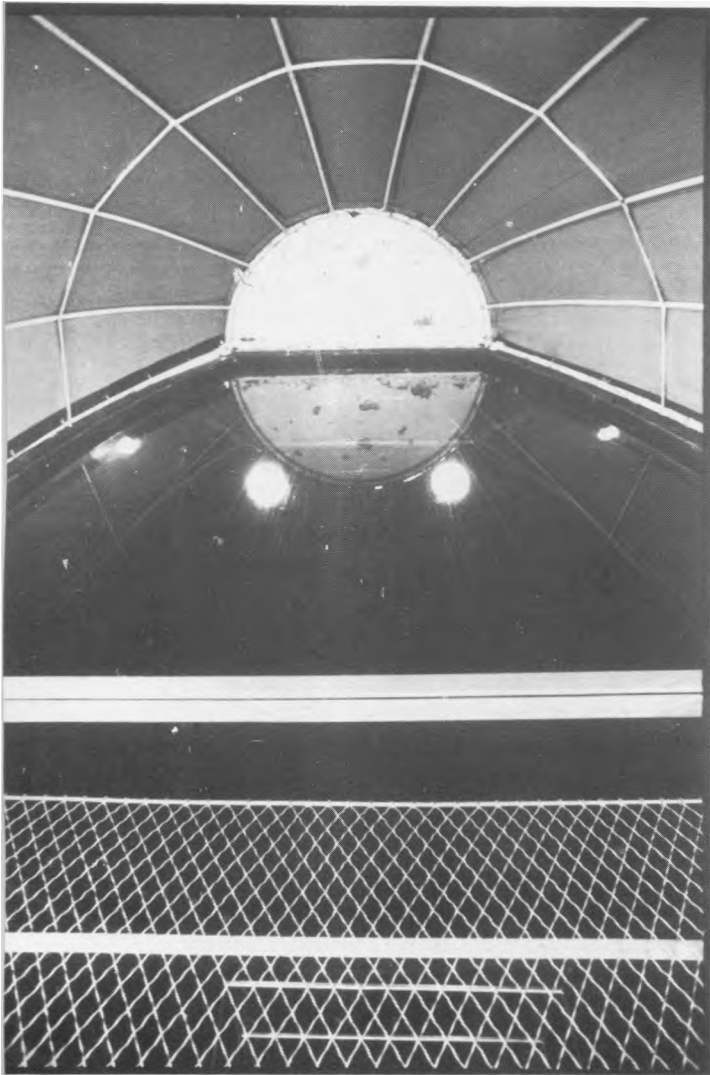
Visi žmonės džiaugėsi dėl tų visų didingų dalykų, kurie iš jo kilo. Tačiau tai neįstengė sukliudyti, kad jis ir kiti nemanytų tuoliai-kinės tikrovės. O ta tikrovė visoje žydų tautoje buvo tokia, kad tikrai apsisprendusių jo šalininkų buvo tik maža grupė. Dėl to čia išgirstame baugų klausimą, kurį kažkas jam iškėlė: „Ar daug bus tų, kurie bus išgelbėti?“

Į šį klausimą Jėzus atsakė labai rimtai: „Pasistenkite įeiti pro ankštus vartus! Sakau jums, daugelis bandys įeiti, bet neįstengs. Kai namų šeimininkas atsikels ir užrąkins duris, stovėdami lauke, jūs pradėsite belsti į duris ir prašyti: ‘Viešpatie, atidaryk mums!’ O jis atsakys: ‘Aš nežinau, iš kur jūs’. Tada imsite dėstyti: ‘Mes valgėme ir gėrėme tavo akivaizdoje, tu mokei mūsų gatvėse...’ O jis jums tars: ‘Aš nežinau, iš kur jūs. Eikite šalin nuo manęs, visi piktadariai!’

Tai bus verksmo ir dantų griežimo, kai Dievo karalystėje pamatysite Abraomą, Izaką, Jokūbą ir visus pranašus, o patys būsite išvaryti laukan. Ir ateis iš rytų ir vakarų, iš šiaurės ir pietų, ir sėsis prie stalo Dievo karalystėje. Ir štai yra paskutinių, kurie bus pirmi, ir pirmų, kurie bus paskutiniai“ (Lk 13, 24-30).

Jėzaus atsakymas paklausėjui atsako ne tik jam, bet ir visai daugybei klausėjų. Eidamas vis toliau, visu aiškumu kreipiasi į visą žydų tautą, kuriai jis išpranašauja galutinio atmetimo sprendimą. „Taip, — kalba jis toliau, — tik nedaug iš šios dienos žydų tautos bus išgelbėti, nes jos dauguma žemiškų pomėgių ir naštų, prietarų ir išdidumų yra kliudomi įeiti pro siaurus vartus, kurie veda į gyvenimą. Dėl to jie pasilieka lauke, ir vartai prieš juos bus uždaryti“. Jų prašymas ir priminimas, kad Jėzus turėjo apie juos žinoti, nieko jiems negelbės, bet tik didins jų kaltę. Dėl to iš dabartinės žydų tautos tik nedaugelis bus išgelbėti.

Tačiau bus išgelbėti didieji šios tautos vyrai. Iš to aiškėja, kad Jėzaus mokiniai yra atkritę nuo idėjinio tautos idealo, bet priešai yra atsiskyrę nuo tautos šaknų. Bet vietoj

**Architektūros detalė. Northern Trust bankas,
Chicago, IL, 1982.**

A. Kezio nuotr.

atkritėlių bus išgelbėta nesuskaitoma daugybė pagonių tautų iš viso pasaulio kraštų. Dėl to atsakymas į tą minėtą klausimą, ar daug bus išgelbėtų, turėtų būti toks: daug, nesuskaičiuojamai daug bus išgelbėtų.

Jėzus savo vietos ir laiko valdovas

Dar tą pačią dieną Jėzus stipriai buvo blokštas į grasinančią ateitį. Bet tai pasitaravo tik tam, kad Jėzus pasirodytų suverininėje laisvėje, būtent, kad jis pats yra savo laiko ir savo likimo valdovas. Ir tai pasirodė ryškia šviesa.

Kai kurie fariziejai atėjo jam pranešti: “Eik iš čia, pasišalink, nes Erodas nori tave nužudyti” (Lk 13, 31). Mat fariziejai buvo tie, kurie Jono, pavojingo atgailos skelbėjo, atsikratė tuo būdu, kad įdavė jį į karaliaus Erodo rankas. Fariziejai ir šiuo atveju norėjo pasinaudoti vylingu karalium, kad atsikratytų Jėzaus. Mat Jėzus dabar savo kelionėse buvo pasukęs šiek tiek į rytus ir priartėjęs prie Pereos srities, kuri priklausė Erodo valdžiai. Baugštus karalius Jėzų nužudyti nelabai būtų norėjęs. Panašiai jis ilgai susilaikė ir nuo Jono nužudymo ir pagaliau tai padarė nenoromis. Ir dabar jis atsiuntė pas Jėzų fariziejus, norėdamas jį išgąsdinti, lyg karalius noris nužudyti. Tokiu būdu Erodas tikėjosi nukreipti Jėzų nuo savo teritorijos, kad išvengtų abejotino svečio.

Jėzaus atsakymas Erodiui, kurį jis jam perdavė per fariziejus, buvo pilnas karališkos jėgos ir iškilmingumo. “Eikite ir pasakykite tam lapei: ‘Štai aš išvarinėju demonus ir gydau šiandien, tai darysiu ir rytoj, o trečią dieną būsiu visa atlikęs’” (Lk 13, 32).

Taigi jis veikia šiandien ir veiks rytoj savo karališka valia, o ne vargšo kunigaikščio valia. Tai reiškia, kad jis veiks ribotą, ne per ilgą laiką ir visa jo veikla vyksta apgalvota rimtimi. Toliau jis sako kitiems žmonėms: “Bet šiandien ir rytoj, ir poryt aš turiu keliauti — nederą juk pranašui žūti ne Jeruzalėje” (Lk 13, 33). Šie žodžiai liudija gilią ir skausmingą ironiją. Yra liūdna šio miesto privilegija žudyti savo pranašus ir į jį pasiųstuosius užmušti akmenimis.

Kai tik Jeruzalės vardą Jėzus ištaria, didelė jėga pasirodo ir skausmas. Tiek daug širdies yra jo sudėta į šį didelį ir išdidų

ATLEISKIME SAVO KALTININKAMS

BERNADETA MILIAUSKAITĖ-HARRIS

Kiekvieną kartą, kai kalbu „Viešpaties malda“, sustoju prie žodžių „...ir atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiam savo kaltininkams“. Pamažiau, kaip sunku yra atleisti tiems, kurie yra nusikalę. Prisimenu atvejų, kur ir man buvo sunku atleisti savo artimui.

Pereitų metų rudenį kaimynas įjungė savo automobilio motorą ir paliko jį bėgantį, kol grįžo į namą pasiimti pamiršto daikto. Stovėjo ant kalnelio, o neįjungė pagalbinio stabdžio. Automobilis pradėjo važiuoti ir atsimušė į mūsų automobilį, kuris stovėjo kitoje gatvės pusėje. Nubėgus pažiūrėti, radau sumuštas duris. Supykau pagalvojus, kiek laiko bus sugaišta, kol automobilis bus sutaisytas. O kaimynas tik pasakė: „I'm sorry“. Sunku buvo atleisti, bet prisiminiau Kristaus žodžius: „Tad visa, ko norite, kad jums darytų žmonės, ir jūs patys jiems darykite“ (Mt 7,12). Pagalvojau, kaip aš jausčiausi kaimyno vietoj. Ar nenorėčiau, kad jis man atleistų? Ir atleidau.

Prieš porą metų sutikau būti modeliuotoja mūsų lietuvių moterų suruoštoje madų parodoje. Tą dieną kartu su kitom modeliuotojom iš anksto išsirinkau sukneles ir sukabinau, kur būtų patogų persirengti. Ypatingai pamėgau labai gražią mėlyną suknelę, ir kitos modeliuotojos akys ja susižavėjo.

Kokia man buvo staigmena, kai grįžusi persirengti, mėlynos suknelės neradau, o pro

miestą! Tiek daug jo meile ir jausmu buvo piktnaudžiautai

„Jeruzale, Jeruzale! Tu žudai pranašus ir užmuši akmenimis tuos, kurie pas tave siųsti. Kiek kartų norėjau surinkti tavo vaikus tarsi višta savo viščiukus po sparnais, o tu nenorėjai! Štai paliekami jums jūsų namai. Ir aš sakau jums: jūs manęs nebematysite, kol ateis laikas, kada tarsite: 'Garbė tam, kuris ateina Viešpaties vardu!'“ (Lk. 13, 34-35).

Iš šių žodžių galingai veržiasi neapsakomas skausmas ir jautri meilė. „Jeruzale, Jeruzale, jei tu ir esi ta, kuri žudai pranašus ir Dievo pasiuntinius užmušinėjai akmenimis, tačiau aš tave iš vidaus myliu, nes tu esi šventas miestas; miestas su aukšta mano Tėvo šventove, vienintele šioje žemėje“. Ir iš šitos meilės tikrums veržiasi iš jo lūpų tas meilės liudijimas, tas švelnus palyginimas: „Kaip dažnai aš norėjau

surinkti tavo vaikus po savo sparnais, kaip višta viščiukus! Kaip gerai jie būtų apsaugoti. Kaip gerai aš būčiau juos globojęs ir aprūpinęs. Ir jų mesijinė karalystės viltis būtų buvusi daug puikiau įgyvendinta, negu savo drąsiausiose svajonėse būtumėte galėję įsivaizduoti. Tačiau tu, kaltas, tuščias ir paviršutiniškai nusiteikęs mieste, nieko nenorėjai!“

Ta patetiška skausmo ir meilės išraiška yra liudijimas, kokia yra Jėzaus nuotaika šioje kelionėje. Kartus tai yra liudijimas neapsakomos tvirtumos, jokio kartumo nesusaikintos meilės jėgos, kuri yra pripildžiusi jo sielą. Didelis, labai didelis dalykas turi būti tas, kas šią kelionę skatina. Ir sukrečiančiai didelis dalykas yra tai, kas šio žygio pabaigoje jo laukia. Ir kai jam tai atsispindi prieš akis, tai niekas negali jo žingsnio sukliudyti ar sulėtinti. Jis ramiai be delsimo žengia į savo tikslą.

kampą nubėgo kita modeliutoja, ja apsisivilkusi. Dar daugiau supykau, kai ji sugrįžusi pasakė netiesą, kad susinervino ir ne tą suknelę apsilviko. O kaip aš norėjau ją modeliuoti! Vietoj susibarimo, prisiminiau šv. Pranciškaus maldą: “Viešpatie, kur yra įžeidimas, leisk man sėti Tavo atlaidumą”. Ir atleidau.

Pereitais metais parašiau straipsnį “Laiškų lietuviams” konkursui. Nusivyliau, kai nelaimėjau premijos. Net ir pyktelėjau perskaičius straipsnius, kurie laimėjo. Man atrodė, kad jie nuo mano nesiskyrė. Ta komisija visai neapsižiūrėjo! Buvau nusprendęs daugiau nerašyti, bet prisiminiau šv. Pauliaus laišką Efeziečiams, kuriame jis rašo: “Tebūna toli nuo jūsų visokie užsigavimai, piktumai, rūstybės, riksmas ir piktžodžiavimai su visomis piktybėmis. Verčiau būkite malonūs, gailestingi, atlaidūs vieni kitiems, kaip ir Dievas Kristuje jums buvo atlaidus” (Ef 4, 31-32). Atleidau ir vėl rašau.

Automobilis, suknelė ir straipsnis — tai labai smulkūs šio gyvenimo dalykai. Atleisti tokiais atvejais ne taip sunku. Bet yra atvejų, kai atleisti yra sunkiau. Negaliu pakęsti televizijoje apsikabinusių homoseksualų, demonstruojančių, kad jų gyvenimo būdas būtų priimtas kaip lygus su vedusių motersvyro gyvenimu. Tai santuokos nužeminimas.

Taip pat pykstu išgirdus moteris, kurios kovoja už lygias teises. Užuoat priėmusios Dievo duotus kūdikėlius, nužudo juos darydamos abortus. O tos, kurios augina vaikus, pabėga nuo jų į darbus. Tokie vaikai užauga, nepažindami savo tėvų meilės. Kur jie įsigys gyvenimo pagrindus, jei ne šeimoje?

Nors šiais atvejais yra sunku atleisti, reikia kreiptis į Dievą, kad jis mus išmokytų, kaip atleisti. Jėzus pats meldėsi ant kryžiaus: “Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką darą”

(Lk 23,34). Jeigu Jėzus atleido savo nužudytojams, tai ir mes galime atleisti homoseksualams, kurie tikrai nežino, ką jie daro, ir melstis, kad Dievas apšviestų jų protus ir sąžines.

Galime pasimokyti ir iš kitų kaip atleisti. Šv. Tėvas Jonas Paulius II susitiko su vyru, kuris bandė jį nužudyti, ir jam atleido. Jei jis galėjo taip padaryti, tai ir mes galime atleisti moterims, kurios daro abortus ir nepaiso šeimų. Ne tik atleisti, bet ir pasimelsti, kad jos pradėtų sekti Šventosios Šeimynėlės pavyzdingu gyvenimu.

Nors atskirti nuo tėvynės, artimųjų ir gyvendami nužmogintomis sąlygomis, Sibiro tremtiniai stengėsi sekti tokiu gyvenimo pavyzdžiu. Dabartinis vyskupas Sigintas Tamkevičius taip kalbėjo apie juos 1989 metais, liepos 28 dieną, sutikdamas lėktuvą iš Igarkos su Sibiro tremtinių palaikais:

“Gyvulinuose vagonuose pažeminti ir ujami, jūs meldėtės net už savo kankintojus. Jūs mokysite mus mylėti žmones, kaip jūs mylėjote tenai, mokėdami dalintis paskutiniu duonos kąsniu. Jūs kviesite atgailauti visus, kurie jus kankino, jūs budinsite sąžines. Jūs mokysite mus atleisti vieni kitiems, būti vieningi ir niekada nekasti duobės savo broliui lietuviui”.

Atleisti vieni kitiems yra vykdyti Dievo valią. Jėzus sakė: “Jeigu jūs atleisite žmonėms jų nusižengimus, tai ir jūsų dangiškasis Tėvas atleis jums. O jeigu neatleisite žmonėms, tai nė jūsų Tėvas neatleis jūsų nusižengimų” (Mt 6, 14-15). Tą valią vykdė ir Marija, stebėdama savo sūnaus Jėzaus kančią ir mirtį be jokio keršto ar neapykantos. Jos pavyzdžiu sekė ir Sibiro tremtiniai, kurie atleido, pergyvenę daug kančių. Sekime jų pavyzdžiu ir mes, kad sekantį kartą, kai melsimės “...ir atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams”, mes tikrai galėtume atleisti kito kaltes.

JIS PAŠAUKĖ TUOS, KURIUOS NORĖJO (Mk 3,11-35)

K.J. AMBRASAS, SJ

Kokia nuostabi yra Jėzaus mokykla! Jis myli visus žmones. Jais rūpinasi. Juos įvairiausiais būdais auklėja: vienus ligomis, kitus nesėkmėmis, trečius sviedžia išdidiešiams po kojų, kad juos niekintų, žemintų, ketvirtus laiko skurde, kad nepajustų pavojingos prabangos, kad nesusiviliotų jos siūlomomis patogumų vilionėmis ir taip visiškai nuo jo nusigręžtų. Tada kiltų pavojus pralaimėti patį svarbiausią dalyką gyvenime — Amžinybę. Kai kuriems jis siunčia karą, kad daugelio mirtimi išgelbėtų gyvuosius. Nuostabi yra Kristaus auklėjimo mokykla! Neįžvelgiami net daktarų laipsniais, profesorių titulais apsiginklavusiems mokslininkams, net akademikų vardus nešiojantiems išminčiams. Jis pasilenkia su meile prie ligonio ir paduoda ranką raupsuotajam. Jis pamaitina alkaną minią ir pagiria tą gailestingąjį samarietį, kuris vienintelis susiprato paimti plėšikų sužeistą ir apgrobta žmogų, paguldyti jį užveigon ir juo pasirūpinti. Keista daugeliui atrodo jo politika, taip nedviprasmiškai ir aiškiai, taip suprantamai ir akivaizdžiai pasakyta Švenč. Mergelės Marijos lūpomis poetiškoje “Magnificat” giesmėje:

“Jis maloningas iš kartos į kartą tiems, kurie jo klauso.

Jis parodo savo rankos galybę ir išsklaido išdidžios širdies žmones.

Jis numeta galiūnus nuo sostų ir išauškština mažuosius.

Alkstančius gėrybėmis apdovanoja, turtuolius tuščiomis paleidžia”

(Lk 1,50-53).

Daugelis nesupranta šitokio Kristaus elgesio, nes jie mąsto siauromis kategorijomis. Jie žiūri iš žmogiškojo taško. Jie

vertina siauru, mažu matu, kuris Kristui netinka. Jo matai ir mastai ne tokie. Jo žvilgsnis — dieviškas, įsismelkias į slaptąsias sielų ir pasaulio būties gelmes. Jo vertinimas — kitoks nei mūsų.

Jau fizikai ir kiti mokslininkai sako, jog yra medžiaga ir antimedžiaga. Yra materialinis ir nematerialinis pasaulis. Kai dvigubas daktaras (doctor duplex) Moodie išleido knygą “Life after life”, tenai jis aiškiai pasakė, jog mes, kai susiduriame su antgamte, neturime sąvokų, mums trūksta žodžių pavadinti tuos reiškinius, tuos dalykus ir kaitas, kurios yra už mūsų supratimo, už mūsų mokyklinės dukart du keturi daugybės lentelės...

Dar nuostabesnė yra Kristaus atranka. Kristaus vadovavimo ir įpėdinių pasirinkimo metodika: “Jėzus užkopė ant kalno ir pasiūkė, kuriuos pats norėjo, ir jie atėjo pas jį. Ir jis paskyrė Dvyliką, kad jie būtų kartu su juo ir kad galėtų siųsti juos skelbti žodžio ir jie turėtų galią išvarinėti demonus...” (Mk 3,13-15). Jėzus pasiūkė ne fariziejų siųstuosius, ne didžiausius šios šalies garsius vyrus, ne Rašto žinovus ir aiškintojus, ne kunigus, o tik kelis žvejus, muitininką, o tas, kuris atrodė šioje nedidelėje dvylikos grupėje išmintingiausias, gal net raštų daugiausia ragavęs ir gerą galvą turėjęs — Judas Iskariotas — jį išdavė” (Mk 3,19...). Keista?! Neišprusę, vandenyje grabalinę šlapius tinklus, skaičiavę ant stalo pinigus, dirbę kitus darbus, net visiškai neturėję reikalų su ypatingais mokslais, nesusipažinę nei su filosofija, nei su teologija, nei akademikų vardų turėję, tampa dieviškojo Sūnaus artimiausias bičiuliais, padėjėjais, draugais. Dar daugiau! Jis pasiima juos, “kad galėtų siųsti skelbti žodžio ir jie turėtų

Negera būti vienam (II)

(Jaunimui pamąstyti)

J. Lauriūnas, SJ

Žmogaus lytiškumas, kaip ir visoje kūrinijoje, nėra pats sau tikslas: jo paskirtis — ne “vyriškumas”, bet tėvystė ir ne “moteriškumas”, bet motinystė. Šiuo būdu žmogus tampa Dievo kūrybiškų planų vykdytoju, Kūrėjo bendradarbiu. Apie tai kalba ir Šventraštis: “Dauginkitės ir pripildykite žemę” (Pr 1, 28). Bet tėvystė ir motinystė gali būti ne vien fizine prasme, priklausanti nuo kūniško vaisingumo. Daug reikšmingesnė yra *dvasinė* tėvystė ir motinystė, kai žmogus savo jėgas ir meilę atiduoda kitiems: mokytojai, auklėtojai, kunigai, vienuoliai. Tokių labai reikia. Tai yra būtina tiems, kurie yra tėvai fizine prasme: neužtenka vaiką tik pagimdyti, bet reikia jį globoti, auklėti, užauginti. Kaip į lyties sferą žiūrėjo *Kristus*?

Evangelijos pristato mums Kristų kaip vyrą, kuriam nebuvo svetimas joks žmogiškas jausmas — jis buvo nuoširdus su visais. Ypatingai dė-

mesingas buvo vaikams, kuriems tada visuomenė nerodė didelės šilumos (Mk 9, 36; 10, 6). Savo mokiniams jis buvo ne koks pasipūtęs mokytojas — rabbi, bet draugas. Jis nepaisė to laiko prie-tarų, kurie lietė moteris. Viešoje vietoje užkalbindavo nepažįstamas moteris, nors tai buvo nepriimta, pvz., samarietę prie Jokūbo šulinio (Jn. 4). Išvaduoja moterį, kuri buvo kaltinama svetimavimu, iš fanatiškos įtūžusios minios, panorusios surengti jai teismą — užmušti akmenimis (Jn 8). Nuėjęs į Simono namus kaip svečias pareiškia, kad ten apsilankiusi prasto vardo moteris yra arčiau Dievo negu visuomenėje turintys gerą vardą fariziejai, kurie surengė šias vaišes. Jėzus mažai kalbėjo apie lyties sferą, bet iš jo asmens tryško šiltas jausmas, kuris pakeldavo kitą žmogų, sužadindavo jame savigarbą, pasitikėjimą savimi; žmogus pasijusdavo padrasintas, paguostas, šviesiai nuteiktas. Mes kiekvienas esame šitaip Jėzaus priimami, gerbiami, mylimi. Panašiai iš *Marijos* asmens tryško rimtis, tyrumas, dvasingumas. Evangelijos pateiktoje “Apreiškimo” scenoje (Lk 1, 26) Marija kalba apie lyties sferą visai natūraliai, paprastai, rimtai, ir kai jai paaiški reikalas, ji su visu rimtumu prisiima motinystės uždavinį. Jokio maivymosi, jokios tuštybės ar pasipūtimo! Besąlyginai ji priima Dievo jai skirtą užduotį ir vėliau šalia savo Sūnaus eina sunkų kryžiaus kelią. Jos pavyzdys, jos paveikslas neištrinamai įsispaudė į daugelio krikščionių širdis, juo žavėjosi menininkai, net toks Dali, jaunystėje į tuos dalykus žiūrėjęs lengvabūdiškai (plg. Dali “Apreiškimas”).

Šiandien TV ekranų ir žurnalų puslapius užtvindė naujo tipo moteris — gražuolė, kuri demonstruoja savo kūną, savo nuogumą. Renkamos “grožio karalienės”. Toks “grazuolių” kultas nieko gero nežada tautos kultūrai, jos dvasingumui. Sunku gerbti tokią merginą, kurios

galią išvarinėti demonus”. Kad galėtų turėti tokią pačią galią, kuria jis — Dievo Sūnus — išvarinėjo iš apsėstųjų, ligonių, kenčiančių. Čia ne kokia inžinieriaus specialybė. Ne tiltų statytojo ar teisininko duona. “Skelbti žodžio”. Mokyti tautas. Platinti Gerąją Naujieną...

Mokėkime vertinti tuos, kuriuos Kristus pasišaukė, bet dar labiau gerbkime tą, kuris šaukia. Išgirsime jo balsą, sekime juo taip, kaip darė Dvylika: “Ir jie atėjo pas jį” (Mk 3,13). Eikime pas jį, klusniai, dėkokime už šį kvietimą ir jam uoliai tarnaukime be murmėjimo, be priekaištų, tingulio ir išsisukinėjimų...

tuštybė yra didesnė už jos drovumą bei kuklumą. Vokiečiai sako, kad moteris be drovumo — kaip lempa be šviesos. Grožio karalienės rinkimuose mergina ateina kaip į turgų ir rodo savo kūną — panašiai juk būna gyvulių turguose. Jei sulaukusi 20 metų ji atkreipė kitų dėmesį tik savo kūnu ir niekuo daugiau, tai sulaukusi 40 metų bus toji, su kuria niekas nenorės bendrauti, nuo jos grėšis visi. Vargšė mergina, jei neturi to, ką Gėtė nusakė: “Amžinas moteriškumas traukia mane”, kas žavi poetų sielas ir kas spinduliuoja Madonos — Dievo Motinos paveiksluose...

Tikru žmogumi ne gimstama, bet tampama. Reikia suformuoti save, savo egoizmą reikia įsprausti į atitinkamus rėmus. Mūsų jausmai ir potraukiai negali būti lyg upė be krantų. Žmogus yra subrendęs, yra asmenybė, kai turi tvirtus ir aukštus dorovinius principus, o jo jausmai yra įstatyti į vagą — palenkti protui ir valiai.

Meilė, apie kurią daugiausiai kalba visų laikų žmonės, — tai ne minutės jausmas, bet *rūpestis kito likimu*. Meilė ne ima, bet duoda. Meilė nežino smurto, prievartos, klastos, apgaulės. Ji globoja, saugo kitą. Kas kitaip supranta meilę, yra suvedžiojotas: savo nevaldomu egoizmu į kitą jis žiūri kaip į auką. Suvedžiojotas nesidomi savo aukos vardu, praeitimi, ateitimi. Jam nerūpi, kas vyksta kito širdyje — ji juokiasi ar verkia. O jei gims vaikas — “ne mano reikalas”, pasako toksai neišsivystęs žmogus. Draugystėje reikia išspręsti klausimą: aš noriu tik pasinaudoti kitu, ar jį padaryti laimingu? Kai kas lytinį potraukį *sutapatina su mitybos* potraukiu. Tai kvailiausias prietaras. Mitybos potraukis tarnauja individo gyvybės palaikymui, o lytinis potraukis — giminės pratęsimui. Aną nepaisymas gresia sveikatai ir gyvybei, o šio nepatenkinimas negresia nei sveikatai, nei gyvybei. Šio prietaro advokatai užmiršta, kad žmogus yra ne vien kūnas, bet ir dvasia. Būti žmogumi — tai subręsti ir kūnu, ir dvasia: išugdyti savyje tvirtą valią, altruistiškai mąstyti ir veikti, jausti atsakomybę už kitą — už kitus, kūną palenkti dvasios kontrolei. Žmoguje visada ir visur turi būti valdovu ne kūnas, bet dvasia! Daugelis tai vėliau supranta, bet dažniausiai per vėlai. Didžiausias skausmas, kai ilgimasi nekaltos jaunystės nunirusios salos (Kreiter).

Lytinis bendravimas gyvulių pasaulyje tarnauja tik gyvybės kildymui, giminės pratęsimui;

žmonių pasaulyje — yra meilės išraiška, spindinti švelnumu, pagarba kitam ir atsakomybė už kitą. Jei šito nėra, lytinis bendravimas neturi nieko bendro su tikra meile. Lytinio potraukio tenkinimas be dvasingumo degraduoja žmogų, smukdo kaip asmenybę: nualina kūną, sulaužo dvasią, užmuša žmogiškumą — vietoj džiaugsmo ateina tuštuma ir nusivylimas, galų gale — šleikštulys. Kai kas sako: “Aš tave myliu”. Iš tiesų reiktų suprasti: “Aš myliu ne tave, bet save, aš noriu pasinaudoti tavimi, noriu išnaudoti tave”. *Mylėti* — tai duoti, globoti, padėti, rūpintis kitu, dėl kito vargti, kito laukti ir nežinia kaip ilgai laukti, dėl kito gyventi, kito neskaudinti, neprievartauti, būti atviru kitam, permatomu, nuoširdžiu, dalintis su kitu, kito paklausti ir išklaustyti, kitą išgirsti. Tikra meilė ne “Aš”, bet “TU”. Tikrai mylintis stovi prieš Dievą ir nesako “Aš” ir “TU”, bet sako “MES”. Jaunų žmonių *draugystė* kaip upė turi turėti krantus: turi būti reikiama distancija — atstumas, abipusė pagarba, išmintis ir atsargumas. Išsiliejusi iš krantų upė padaro daug žalos; lygiai ir lytinis potraukis, pabudęs ar sužadintas, gali tapti grėsmingas. Draugauti yra naudinga galvojant apie santuoką, netgi būtina, kad žmonės geriau pažintų vienas kitą, bet draugystė turi ir savo *pavojų*. Vokiečiai turi patarlę: “Nežadink miegančio šuns”. Žmogaus prigimtis yra labai sudėtinga, o jausmų ir aistrų pasaulis panašus į vulkaną — netikėtai gali išsiveržti, tai ypač pasakytina apie vyrišką prigimtį. Galutinis žodis čia priklauso merginai: ji turi būti mergaitiškai išdidi, save gerbianti, gerai žinanti leistinumo ribas, neprovokuojanti kitame nereikalingų jausmų. Liaudies išmintis įspėja nežaisti su ugnimi — galima nudegti. Liaudies dar sako kad “pigią mėsą visi šunes ėda”. Vienas rašytojas šitai apibūdino šių dienų merginas: tai tramdytoja — kol ji tvirta, kieta, ryžtinga, tol liūtas ji padaro “vyreliais”, bet kai tik išmeta iš rankos botagą, liūtai ją sukranto.

Reikia skirti meilę ir seksualumą — tai ne tas pats dalykas. Meilėje veikia yra siela, seksualume — kūnas. Meilė siekia pastovumo, patvarumo, amžinumo, ištikimybės iki galo; seksualumas pasitenkina tik valandėle. Meilė kitame mato sielą, seksualumas — daiktą. Santuokoje abu šie dalykai sutampa. Vienas šventas žmogus (Teresė) meldėsi: “Viešpatie, aš neprašau turty, garbės sveikatos, laimės ar ko nors panašaus.

**Gatvės grindinys. Pasaulinė 1984 m. paroda
New Orleans, JAV.**

A. Kezio nuotr.

Duok kad mano meilė būtų švari". Švari, skaišti, tyra meilė! Reikia mums šito maldauti Dievą. Vokiečių kardinolas Faulhaber yra pasakęs, kad mergaitės laimės griuvėsiai yra tautos griuvėsiai. Garsus šveicarų pedagogas Foerster sako, kad sugebėtume "teisingai ir gražiai mylėti, reikia charakterio ir sielos kultūros". Poetas Hebbel rašo: "Aš turėčiau tave pakylėti, kad galėčiau tave mylėti", reiškia: aš turiu gražiai apie tave

mąstyti, tau gero linkėti, tada aš sugebėsiu tave mylėti. Meilė — tai susitikimas dviejų, kurie ieško džiaugsmo, laimės. Bet kad laimė applan-kytų mus, reikia būti to vertiems. Rolland rašo, kad žmogų tik tuomet galima gerai suprasti, kai jį pamirsi. Matome, meilė yra tikroji sąlyga nor-maliam, pilnaverčiam gyvenimui. Graži, tikra draugystė nereiškia užsisklendimo savyje: tik mes abu ir daugiau niekas neegzistuoja šalia mūsų. Iš tiesų šalia mūsų daug kas egzistuoja: kiti žmonės, tauta, tėvynė, Dievas. Jei mes užsimerksime prieš tai ir užsidarysime savyje, savo siaurame pasaulėlyje, mums greitai pasi-darys ankšta ir trošku — juk kiekvieno mūsų pasaulis yra labai ribotas. Žmogus išsiskleidžia kaip žmogus tik tada, jei įauga į savo kaimo, savo genties, savo miesto, savo tautos bei Baž-nyčios istoriją, gyvenimą.

Kartą pro vieną kaimą ėjo kurčias žmogus. Jis matė, kaip kaimo aikštėje buvo susirinkę žmonių ir šoko. Jiems grojo smuikininkas, bet jis negirdėjo smuiko melodijos ir nesuprato, kodėl tie šoka. Būna žmonių, kurie nenujaučia, kas žmogui dera, kas nedera lyties sferoje. Apie tokius sakoma, kad jie neturi *drovos* jausmo, liaudis sako — neturi gėdos. Drova — tai tvorelė, sulaikanti mūsų žingsnius į draudžiamą zoną. Drovus žmogus nurausta išgirdęs netin-kamą žodį arba jaučiasi nepatogiai, kai yra netinkamai apsirengęs, pvz., nespėjęs tinkamai susitvarkyti. Anot Hebbellio, žmogus nurausta ten, kur prasideda mūsų geresnysis AŠ. Arabai sako, kad žmogus be drovos, kaip žirgas be žas-lų. Drovos lygis parodo žmogaus, visuomenės kultūros lygį. Deja, šių dienų visuomenės dalis yra praradusi drovę — tai liudija, liaudiškai tariant, nepraustaburniškos šnekos, dainos, kurias liaudis vadina talaluškomis, apsirengimas, kai kūnas ne tiek pridengiamas, kiek apnuoginamas, porelių bučiavimasis viešose vietose. Drovumo jausmą turįs žmogus viską mato pagarbiu žvilg-sniu, apie viską atsiliepia pagarbiai. Šventraštis žmogaus kūną vadina Šventosios Dvasios šven-tove (Kor 1, 6, 19) ir primena, kad ištvirkėlis nusikalsta savo kūnu". Lytinį bendravimą prieš vedybas ar šalia vedybų krikščionių etika drau-džia. Tikra, tauri draugystė remiasi drovos jaus-mu. Draugystės apvainikavimas dažniausiai bū-na santuoka, bet jai reikia *pribręsti*, reikia tapti tinkamu. Kaip gėlę auginame, taip savyje reikia

subrandinti asmenybę, skaistumą, bendruomeniškumą. Asmenybė tampame, kai išmokstame būti laisvi nuo savo jausmų poveikių — žemų, netvarkingų jausmų, pvz., pykčio, ambicijos, keršto, pavydo; kai išugdome savyje tvirtą valią, savo elgsenoje vadovaujamės kilniais motyvais, o siekdami aukštų vertybių, esame pastovūs savo nusistatyme, ištikimi prisiimtai pareigai. Tik tas gali būti draugu ir prisiimti atsakomybę už kitą, kas moka save vairuoti.

Skaistumas — tai apvaldyta lyties sfera pagal proto ir sąžinės reikalavimus ir Kūrėjo mintį. Skaistumas nėra draudimai, vengimas, atsisakymas, bet meilė ir pagarba — pagarba savo ir kito kūnui, meilė tiems, kurie yra man brangūs. Skaistus žmogus į viską žiūri kūdikio akimis, daiktus ir žmones mato Jėzaus akimis. Būti skaisčiu — tai mokėti tvardytis, kad mūsų vaikai, būtų ne pasileidimo, išgertuvių vaikai, bet sąmoningo apsisprendimo ir šventos meilės vaikai, siekiant tėvystės — motinystės, kuri prašoka kūno sferą ir džiaugsmingai susiliečia su Dievo paslaptimi. Skaistumas — dvasios laisvė nuo biologinio chaoso, todėl norint išsaugoti šią laisvę, vengiama visko, kas galėtų sudrumsti skaidrų dangų: nepadorių skaitinių, filmų, paveikslų, žaidimų ir panašių dalykų.

Visiškai išsiskleidęs žmogus turi būti bendruomeniškas žmogus — mokantis išeiti iš savojo AŠ ir įsijausti į kito AŠ. Tai sudėtingas dalykas: suprasti kitą, surasti bendrus taškus, prisiderinti prie kito, pripažinti kito teisumą, atsisakyti savosios tiesos. Tik tada gali gimti meilė. Toks žmogus ne visada sakys: aš žinau, taip yra, taip turi būti; jis kalbės: man atrodo, aš galvoju, manau. Bendraujant nedera ieškoti užuojautos, dejuoti, ieškoti paguodos, supratimo; teisingiau yra stengtis kitą suprasti ir atjausti. Tvirtai santuokai reikia *rimtų pamatų*: teisingumo, ištikimybės, atjautimo, takto, pagarbos, atsižvelgimo, paslaugumo, taikingumo, atlaidumo. Bet šie pamatai pastatomi ne per vieną dieną — juos reikia kloti visą gyvenimą, nuo pat vaikystės. Šia vidine “gimnastika” turime užsiimti kasdien ir per visą gyvenimą. Šitai save formuodamas žmogus subręsta kaip asmenybė: jis žino savo jėgas ir silpnybes, moka kilniai bendrauti su kitu. Žmogus nėra vieniša salelė vandenyne: šalia jo yra kiti žmonės, su kuriais reikia bendrauti, bendrauti iki mirties. Kad mūsų bendra-

vimas būtų sėkmingas, reikia turėti *takto*. Kas tai yra? Tai intuityvi nuojauta, kas dera sakyti, daryti ar vengti santykiaujant su žmonėmis. Šiandien itin reikia takto, kai žmogus nuo ryto iki vakaro yra minios spūstyje. Jis spaudžiamas iš visų pusių — ankštame bute, triukšmingame darbo kabinete, kurtinančioje gamykloje ir užiančioje gatvėje. Taktas apsaugo nuo izoliacijos, nes įspėja nelaikyti savęs žvaigžde, o savo sunkumų — didžiausių pasaulyje, nerodyti liūdno veido ir nedemonstruoti savo širdies žaizdų. Lygiai taip pat saugo, kad neužliptume kitam ant nuospaudos, nepaliestume jo skaudančios vietos. Taktas — tai įsijautimas į kitą, pripažinimas jo teisėtų interesų, atjautimas jo nuotaikų, troškimų.

“Negera žmogui būti vienam...” Žmogus ieško draugo. Bet “kito žmogaus artumas gali mus pagydyti arba susargdinti, mūsų gyvenimą padaryti šviesų arba sugriauti. Kai kurių žmonių pasitraukimas gali reikšti mums mirtį, o jų artėjimas — gyvenimo pavasarį. Kai kurie žodžiai ar elgesys gali mums akis atverti arba gali apakinti, kad mes nieko aplinkui nematysime, net prasmės gyventi. Kartais turėti laiko kitam žmogui yra svarbiau negu duoti vaistų ar net padaryti sudėtingą operaciją. Reikia žinoti, kad išklausyti kitą žmogų jam gali stebuklą reikšti, užjautimas ar pasitikėjimas gali nešti didelius procentus. Taip pat reiktų žinoti, kad veiksmas yra svarbiau už žodį, bet “nuo mokėjimo kalbėti iki mokėjimo veikti yra ilgas kelias” (V. Vilims).

Draugystė — tai tiltas, kuris jungia du atskirus krantus, peršoka per bedugnes ir gelmes ir padaro, kad žygis tampa įmanomas. Nuo tilto lengva žiūrėti į tekančią žemai vandenį. Dviejų draugų meilė gali viską sujungti: supratimą, tarnavimą, juoką, svetingumą, draugišką žodį, pripažinimą, atlaidumą, auką, maldą, ištikimybę, žaidimą, švelnumą, ekstazę. “Su tavimi — du žodžiai, sudarantys lanką nuo AŠ iki TU, nuo TU iki AŠ ir teikiantys širdžiai jėgų bei džiaugsmo” (H. P. Vallhof). Bet meilė gali užgesti jei ...nemokame atleisti. Tai, kas svarbiausia, aš pirmiausia turiu duoti — atleisti. Mes sutinkame daug žmonių — kiekvienas jų yra savitas, nepakartojamas, paslaptingas, atskiras pasaulis. Nėra dviejų vienodų žmonių. Kiekvienas jaučia, mąsto ir veikia savaip: kodėl tai — sunku įspėti. Todėl tarp žmonių iškyla nesusipratimai, trintys, įtampa. Aišku tik viena, kad kitas yra kitoks

negu aš ir jei esu pasirengęs tai priimti ir atleisti, sugyventi yra įmanoma. Tiek daug yra progų kurti taiką, užgesinti ginčus. Jei tik žengiamas pirmas žingsnis pats sunkiausias, tada užtikrintai ateina šventė. Pirmas žingsnis — atleisti. Tai gražiausia dovana (P. Bosmens). Draugystė kildo meilę, meilė siekia *santuokos*. Kas tai yra? Tai ryžtas rimtai priimti kitą tokį, koks jis yra. Priimti jį tokį, koks jis yra sukurtas — su visomis dvasios ir kūno savybėmis, net su silpnybėmis, siekiant, kiek tai įmanoma, tamsiuosius bruožus prašviešinti. Tai *jaukūs namai*; ne todėl, kad yra stogas virš galvos, o todėl, kad po tuo stogu ramu, laisva, sava ir sielai erdvi. Šis jaukumas įsitvirtina tada, kai priimamas Trečiasis — Dievas, kai sutuoktinių širdys jaučia, kad Dievas myli juos ir jų vaikus, kai šios širdys atsiliepia meile Dievui. Tai *meilės neatšaukiamumas*. Kas myli, tas troškia be ribų mylėti. Jei žmonės rimtai pamilsta vienas kitą, prisiima ir atsakomybę už vienas kitą, sielojasi vienas kito likimu. Meilėje gražiausiai atsiskleidžia laisvė: vienas kitam dovanoja save be jokių *jei ir bet*, be jokių apribojimų laiku. Meilė — tai mokytis ir išmokti būti laimingam ir kitą padaryti laimingą.

Auto avarijoje viena mergina neteko kojos. Bandė žudyti: kam aš būsiu reikalinga be kojos? Ligoninėje ją lankė jos draugas. Jis pasakė: “Kai pasveiksi, susituoksime — aš tave myliu, nors tu ir be kojos”. Tikra meilė atlaiko skaudžius išmėginimus. Apie šeimą kalba šių dienų popiežius: “Santuokos ir šeimos versmė yra ne vien jausmas; tai pirmiausia kyla iš laisvos valios apsisprendimo, iš asmeninės meilės, kurios dėka sutuoktiniai tampa ne tik vienas kūnas, bet ir viena širdis ir viena siela. Kūno bendrija yra kažkas didžio ir gražaus. Bet tikrai žmogiškas reiškinytis tik tuo atveju, jei civilinės ir religinės bendruomenės pripažįstamas kaip tapęs asmenine jungtimi” (Jonas Paulius II. 1980 Koeln). Vadinamoji “laisvoji meilė” — be įsipareigojimų, atsakomybės ir oficialaus apsiforminimo — tai laivas be vairo, medis be šaknų. Sent-Egziupery sako: “Pasidarai atsakingas už tą, su kuo susibičiulauji”. “Laisvoji

meilė” nori būti be varžtų, be atsakomybės: ar tai tikra meilė? Naujajame Testamente yra himnas meilei, šv. Pauliaus pirmojo laiško korintiečiams 13 skyrius. Vokiečių armijos karininkas Helmutas Moltke, 1944 m. apkaltintas sąmokslu prieš Hitlerį ir nuteistas mirti, rašė savo žmonai: “Tu buvai man laiško korintiečiams 13 skyrius. Be šio skyriaus joks žmogus nėra žmogumi... Tu esi manojo Aš dalis, kurios vienos man stigo... Tik kartu mes esame žmogus. Mes esame Kūrėjo mintis”.

Ką galvoti apie didelę grupę vyrų ir ypač moterų, kurie ne kaip kunigai ir vienuoliai “dėl Dievo karalystės” atsisakė šeimos, bet dėl kitų svarbių priežasčių jos nesukūrė: buvo paskendę darbe, kuris juos užpildė, turėjo globoti senus tėvus arba padėti vedusiam broliui ar seseriai, neturėjo geros sveikatos arba nesurado sau tinkamo partnerio? Reikia pabrėžti, kad gyvenimą prasmingai galima nugyventi ne tik šeimoje. Tai neretai užmiršta žmonės. Beje, jie patiria nemažų vienvės išbandymų, bet jiems tenka kiti dideli uždaviniai: daugiau įsijungti į visuomenės gyvenimą, savo jėgas ir laiką skirti tautos ir Bažnyčios interesams — jie gali būti dideli darbininkai Dievo karalystės plėtroje. Savo širdies šilumą jie gali atiduoti tiems, kuriems likimas pagailėjo šilumos ir saulės tų valandų — juk tiek yra pasaulyje ligonių, našlaičių, invalidų, apleistų senelių. Neteisinga pažiūra — tai prietaras, kad tik šeimoje žmogus įprasmina savo gyvenimą ir randa džiaugsmo. Kurie taip kalba, užmiršta, kad yra dar didžioji šeima — visuomenė, tauta, kuriai galima pasiūvesti. Šeima, sukurta lengvabūdiškai ir be nusiteikimo tarnauti tautos ateičiai, neretai atneša nusivylimą. Japonai sako: “Jei kartis, tai ant geros šakos”. O kiek “pasikaria” nežiūrėdami, šaka tvirta ar ne!

Žmogus ieško žmogaus — draugo, kad pabėgtų nuo vienvės. Visiškai nuo jos pabėgti neįmanoma. Kiekvienoje santuokoje, net ir laimingoje, širdis nebus visai patenkinta. Reikia dar kito draugo — Dievo, kuris ir mūsų ieško, nori ir mūsų draugystės, kad mes būtume visiškai laimingi! Ieškome jo!

■ Texas valstijoje teismas pasmerkė mirti Frank Garrett, kuris vienuolyne užpuolęs 76 metų pranciškonę ją išniekino ir nužudė. Vasario 11 d. mirties bausmė jam buvo įšvirkštinu specialių chemikalų įvykdyta, nors popiežius, vyskupai ir vienuolyno vyresnybė skatino pasigailėti.

Pal. Jurgis Matulaitis Vilniaus politinėje ir kultūrinėje audroje

V. Bagdonavičius, MIC

Ilgai laukti pal. Jurgio Matulaičio užrašai, kuriuos redagavo seselė Ona Mikailaitė, pagaliau praėjusių metų pabaigoje pasirodė. Ši knyga yra vertinga daugeliu atžvilgių. Ji yra vertinga, norint geriau pažinti pal. Jurgio dvasinį vadovavimą, bet taip pat vertinga ir lietuvių tautos atgimimo, jos kultūros, ypač kalbos puoselėjimo atžvilgiu. Šiuose asmeniniuose užrašuose yra surašyti Vilniaus vyskupo vargai, kai ten keitėsi lietuvių, komunistų ir lenkų valdžios. Ten yra apstu užrašų, kurie sudomins ir lietuviškos kultūros bei politikos istoriką.

Žinoma, pradžioje yra daug intymių palaimintojo Jurgio užrašų, kurie liudija, kaip vystėsi ir brendo jo vienuolinis pašaukimas. Pamaldus skaitytojas juose ras apšiai medžiagos savo religiniams mąstymams. Lietuvių kultūros istorijai yra labai įdomūs ir vertingi tie užrašai, kurie jo padaryti esant Vilniaus vyskupu. Ligi šiol ši užrašų dalis nebuvo paskelbta, tik O. Mikailaitės redaguotame rinkinyje jie pirmą kartą pasirodo. Juose ras įdomios medžiagos kiekvienas lietuvis, kuris domėsis lietuvių tautos istorija, ypač kaip ji reiškėsi Vilniuje Lietuvos nepriklausomybės pradžioje. Ta istorija čia iškyla nieko neprisidengtu realizmu.

Antra vertus, šiuose užrašuose galima apšiai rasti sveiko pamaldumo pamokų. Pal. Jurgis drįsta sakyti, kad reikia savo kūną mylėti. Taip pat jam nėra savas pasyvus pamaldumas, pa-

sitenkinantis vien kantrybės dorybės ugdymu. Jam yra būdingas pamaldus aktyvumas, einąs ligi užpuolimo kovos. Tačiau santykiuose su žmonėmis jis nori būti labai kitiems prisitaikantis. Šis didelis kovotojas už tiesą labai rūpinasi neužgauti oponento, kad tokiu būdu jo dar labiau neatitolintų nuo Bažnyčios. Ne vien religiniam gerumui Matulaitis yra atviras. Kiekvienas geras sumanymas bet kurioje srityje turi susilaukti mūsų pritarimo. Matulaitis pasisako prieš uždara religingumą. Į individualumą ir iniciatyvos išlaikymą jis žiūri kaip į išlaikytiną dalyką ir vienuoliniame gyvenime. Jis nėra svetimas religingo žmogaus džiaugsmui. Džiaugsmas darbe jam atrodo ugdytina savybė žmonių gyvenime. Kalbėdamas apie aktyvaus religingumo ugdymą katalikiškame gyvenime, jis nesivaržo siūlyti pavyzdį iš "Išganyto armijos" veiklos.

1919-1925 metų užrašai yra ypatingos reikšmės Vilniaus istorijai. Vyskupui čia teko išgyventi Lietuvos atsikūrimą, Lietuvos valdžios pasitraukimą, komunistų ir lenkų okupacijas. Tie užrašai yra daryti sau pačiam ir ilgai išlaikyti slaptai, liudija Vilnių, kaip milžinišką kultūrinį bei politinių kovų katilą, kuriame teko vyskupui išlikti nesužlugdytam. Čia sutinkame daug žinomų pavardžių, bet kitokioje scenoje, negu juos pažinome anksčiau. Čia ir Biržiškos, ir Šležičiai, ir Kapsukas, ir Tumas-Vaižgantas bei daugelis kitų. Labai gerai, kad redaktorė išnašose pateikia duomenų apie čia minimus asmenis ir kai kuriuos įvykius. Tos žinios šių užrašų skaitymui labai gerai pasitarnauja. Tautinės kovos Vilniuje buvo pasiekusios didelę įtampą, jos stipriai veikė ir Bažnyčios gyvenimą. Ne tik lietuvių ir lenkų kovos, bet ir žydų bei baltgudžių klausimas vertė vyskupą į tas problemas įsikišti.

Tačiau skaitant šiuos užrašus, reikia nepraleisti iš akių, kad jie nebuvo skirti viešumai. Jie buvo paties žmogaus, esančio dideliame politinės kovos ir kultūrinio varžybų sūkuryje, parašyti sau pačiam. Neatkreipus į tai dėmesio, galima padaryti per daug bendrų išvadų. Taip, pvz., čia Matulaitis daug kartų pasisako prieš kunigų politikavimą. Lenkijos valdžios žmonės ir lenkai vyskupai taip pat kaltina lietuvius ir gudus kunigus politikavimu.

Esant šitokioms aplinkybėms, pasisakymas prieš kunigų politikavimą gali būti pastūmėtas per toli. Žinoma, kai kunigas reiškiasi kaip

Bažnyčios atstovas, jis neturi veikti kaip politinės krypties atstovas. Tačiau, antra vertus, niekas, negali atimti kunigams jų politinių teisių, kurias turi kiekvienas kitas pilietis. Blogybė iškyla, kai bažnytinis veikimas panaudojamas politiniams tikslams. Prieš tai turėjo pasisakyti ir vysk. Matulaitis. Prieš tai kovojo ir lenkai vyskupai, bet visa tai taikydami tik lietuviams ir baltgudžiams kunigams. Teisingą šiuo klausimu aiškinimą galima rasti pal. Matulaičio užrašuose. “Aš, negalėdamas sulaikyti kunigų nuo politikos, ir čia palieku jiems laisvą valią. Bet negaliu su tikti, kad kuri nors viena partija imtų uzurpuoti Bažnyčią ir tikybą” (280 psl.).

Daug įdomios dokumentinės medžiagos skaitytojas ras šiuose užrašuose. Pasirodo, kad Matulaitis Vilniaus vyskupu buvo paskirtas, rekomenduojant Lieuvos vyriausybei. Prez. Smetona jį įtikinėjo, kad nevengtų šios pareigos. Lenkų pastangos išlaikyti Vilniuje lenkybę šiuose užrašuose sutinkamos labai dažnai. Jų pastangos nušalinti lietuvių kleboną iš Giedraičių yra pats grubiausias iš keleto kitų atvejų. Antra vertus, skaitytojas čia ras buvusį vokiečių karo kapelioną Muckermann, SJ, kuris pasiliko Vilniuje organizuoti darbininkų ir buvo komunistų išvežtas teisti į Minską.

Mūsų valstybininkams galėtų būti įdomi siena tarp Lietuvos ir Baltgudijos, kurią gana smulkmeniškai nubrėžia Matulaitis (322-323 psl.). Pažindamas parapijų tautinę padėtį, jis turi pagrindą aptarti tas linijas.

Artimi Matulaičio santykiai su būsimu popiežium Pijum XII, kuris tada buvo nuncijus Varšuvoje ir lankėsi Vilniuje bei nepriklausomoje Lietuvoje, Matulaitį pastato tarp centrinių Bažnyčios figūrų šio šimtmečio pradžioje.

Pal. Matulaičio veikla Vilniuje buvo būdinga tokiu religiniu veikimu, kuris imasi tų problemų svarstymo, jos veržiasi į jį iš visų pusių. Jis nesistengia jų nustumti į šalį ir atsidėti tik dvasiniam pamaldumui. Tokio pabėgimo nuo problemų nėra nė pėdsako jo užrašuose. Jis yra labai religingas ir bažnytinis, bet tose aplinkybėse, kuriose jis yra pastatytas.

Pal. Jurgis Matulaitis yra didelis marijampolietis, kuris Dievo Apvaizdos buvo paskirtas būti dvasiniu vadovu Lietuvos sostinei labai reikšmingu laiku.

Jeigu norėtume aptarti šio vadovavimo

po būdį, reikėtų sakyti, kad Matulaitis pirmiausia buvo didelis kovos vadas, paskirtas vadovauti sunkiausių kovų sukuriuose. Jis yra toks kovos vadas, kuriam negalima rasti priekaišto krikščioniško tobulumo požiūriu.

JURGIO MATULAIČIO UŽRAŠAI. Redagavo Ona Mikailaitė. Surinko ir spaudai paruošė Teresė Bogutienė. Aplanką ir raides piešė dail. Filomena Vaitiekūnienė. Lietuviškas raidynas — Jono Bogutos. Išleido Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos Seserys Putname 1991 metais. 368 psl., kaina 10 dol.

Atsiųsta paminėti

Ladas Tulaba. TAI JUMS KALBĖJAU. Evangelijos mintys metų sekmadieniams. Ciklas C. Vol. 3. Išleista Romoje 1991 m. Spaudė “Draugo” spaustuvė. 400 psl., kaina 10 dol.

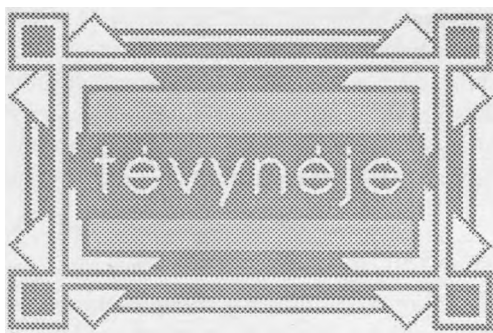
Kostas Ostrauskas. ARS AMORIS (Historiae sacrae et profanae). Aplankas Prano Lapės. Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas, 7338 S. Sacramento Avė., Chicago, IL 60629. Tiražas 600. Kieti viršeliai, 325 psl., kaina 15 dol. Tai įdomus draminis veikalas.

METMENYS. Kūryba ir analizė. Nr. 61. Redaguoja Vytautas Kavolis, Dickenson College, Carlisle, PA 17013. Dailės priežiūra — Vytautas O. Virkau. Techninė redaktorė — Henrieta Vepštienė. Administracija — Aleksas Vaškelis, 3113 W. Vina del mar Blvd., St. Petersburg Beach, FL 33706. Eina dukart per metus. Pavienio numerio kaina — 8 dol.

■ Lietuviškos skautijos pirmūnas Petras Jurgėla mirė vasario 19 d., sulaukęs 91 m. amžiaus. Palaidotas vas. 22 d. Niujorko kapinėse.

■ Lietuvoje pagal naują įstatymą konfesinėse mokyklose mokiniai įpareigojami lankyti visas ten dėstomas disciplinas, taigi ir tikybą. Bažnyčia savo nuožiūra parinks dėstomas disciplinas. Bendrojo lavinimo dalykai ir konfesinėse mokyklose bus dėstomi pagal Kultūros ir švietimo ministerijos patvirtintas programas.

■ Sibire badu ir šalčiu nukankinto Juozo Prunskio atminimą pagerbdamas, sūnus įteikė stambesnę auką Jaunimo centrui Čikagoje.

Paruošė Gediminas Vakarīs

PRIE KAUNO APTIKTAS DIDELIS GELEŽIES AMŽIAUS KAPINYNAS

Didelis geležies amžiaus kapinynas aptiktas prie Kauno už Marvelės kairiajame Nemuno krante. Archeologams aptikus kapinyno pėdsakus, skubiai buvo surengta Vilniaus universiteto, Istorijos fakulteto mokslinė ekspedicija. Palanki vasara leido sparčiai kasinėti. Studentai ištyrė daugiau kaip 600 kvadratinių metrų senkapių, atidengė mūsų eros III-IV šimtmečiais Pakaunėje gyvenusių žmonių palaidojimo vietą. Jau rasta 38 kapai. Mūsų protėviai palaidoti eilėmis, griautiniuose kapuose. Laidojimo tvarka ir gausios įkapės liudija netoliese buvus gyvenvietę. Protėvių įkapėse rasta paausuotų stiklinių, emalės karolių, kirvukų, ietigalių ir žalvarinių papuošalų. Kapuose nemaža dirbinių iš Romos provincijų. (Tiesa)

UŽSIENIEČIAMS SKIRTAS LEIDINYS

Taline išėjo iš spaudos anglų kalba enciklopedinis leidinys — „Baltijos šalys: Estija, Latvija, Lietuva“. Knygą parengė trijų Baltijos valstybių enciklopedijų leidyklos. Leidinys gerame popieriuje ir aukštu poligrafiniu lygiu išspausdintas Talino knygų spaustuvėje.

Leidinyje yra kiekvienos valstybės žemėlapis, vėliava, herbas, himnas, trumpos apžvalgos apie kraštą, istoriją, kalbą, gyventojus, ekonomiką, kultūrą, religiją, įžymiąsias vietas. Supažindinama su partijomis: politinėmis, visuomeninėmis organizacijomis, laikraščiais, žurnalais, pramonės įmonėmis, duodami jų adresai.

Skyriuose „Kas yra kas“ trumpai pasakojama apie įžymius kiekvienos valstybės žmones. Lietuvos skyriuje pateikta daugiau kaip 600 įžymių žmonių aprašymai.

Knyga skirta diplomatom, verslininkams, turistams bei svetimtaučiams, besilankantiems Baltijos valstybėse. (Ten pat)

NAUJI LAIVŲ VARDAI

Lietuvos valstybinė žvejybos laivyno *įmonė* pakeitė daugiau kaip trečdalis savo laivų pavadinimus. Jiems duoti įžymių Lietuvos rašytojų, kultūros veikėjų, žvejybos laivų kapitonų, vietovių ir upių vardai. Plaukojanti bazė „Tarybų Lietuva“ pavadinta „Raguva“, tokio pat tipo laivai „Vincas Mickevičius-Kapsukas“ ir „Kovinė šlovė“ dabar vadinsis „Jonas Jablonskis“ bei „Darius ir Girėnas“. Žvejybinis traleris „Juožas Vitas“ tapo „Maironiu“, „Kazys Giedrys“ — „Ukmerge“, „Pranas Žibertas“ — „Pabrade“, „Alfonsas Čeponis“ — „Vydūnu“, „Karolis Požėla“ — „Simonu Daukantu“. (Lietuvos aidas)

ATLAIDAI KUKTIŠKĖSE

Utenos rajono Kuktiškių miestelio ir parapijos istorija susijusi su daugelio šviesių Lietuvos žmonių, dvasininkų vardais. Sunkiais pokario metais čia kunigavo, pagyvenusių kuktiškiečių dar gerai prisimenamas ir gerbiamas, kardinolas Vincentas Sladkevičius.

Šių metų švento Mykolo atlaidai Kuktiškėse sutapo su dviem kitais išimtiniais įvykiais: Kuktiškių bažnyčios atstatymo šimtosiomis metinėmis ir 1948 metais nugriautos Archangelo Mykolo statulos sugrįžimu. Žmonių viltis žadinusią skulptūrą 1928 metais pastatė vietinis dvarininkas Pranas Urbonas. Dabar iš nuotraukų ir žmonių pasakojimų ją atkūrė kaunietis dailininkas Stasys Žirgulis.

Kuktiškiečių išskilmėse dalyvavo ir šv. Mišias laikė Jo Ekselencija Kaišiadorių vyskupas Juozas Matulaitis. (Tiesa)

PAGERBTAS BUVĘS LIETUVOS PREZIDENTAS

Kretingos rajone, Jokūbavo gyvenvietėje, atidengtas paminklas antrajam Lietuvos Respublikos prezidentui Aleksandrui Stulginskiui. Jam

prezidentaujant 1922-1926 metais, buvo patvirtinta Lietuvos konstitucija, įvestas litas, pradėta žemės ūkio reforma, Lietuva įstojo į Tautų sąjungą ir buvo pripažinta de jure, atgautas Klaipėdos kraštas, Kaune įkurtas Vytauto Didžiojo universitetas. A. Stulginskis buvo vienas iš Krikščionių demokratų partijos steigėjų, vertinamas jo mokslinis ir publicistinis palikimas.

Rusams komunistams okupavus Lietuvą, A. Stulginskis su žmona buvo ištremtas į Sibirą. Po Stalino mirties paleistas iš kalėjimo dirbo agronomu Komijoje ir grįžęs į Lietuvą — Vytėnuose (Ten pat).

DZŪKAS PATS PASIDIRBO TRAKTORIŲ

Kaimo žmonės, kalbėdami apie žemę ir pabrėždami jos didžiulę reikšmę, sakydavo, kad brangų daiktą gali pavogti, namas gali sudegti, o žemė šventa, amžina. Ją reikia globoti ir mylėti.

Dzūkas iš Alytaus rajono, Makniūnų kaimo gyventojas Bloznelis, paėmęs daugiau žemės, pats pasidirbo traktorių. Rankiojo detales, suko galvą. Rudenį prasidėjus darganomams ir šalčiams, neradęs kitos išeities, dideliu darbu paaugojo dailiau apstatytą antrąjį trobos galą, kur paprastai kviečiama svečias, ir šeimyna retai buvoja. Per žiemą šiaip taip surinko traktorių. Išbandymui užmovęs and dujų išmetimo vamzdžio galo guminę žarną ir išmetęs ją į lauką, užbirbino variklį. Motoras veikė gerai. Tada vėl išardė ir, dalimis išsinešiojęs į pavasarinės saulės sušildytą lauką, vėl sudėliojo traktorių. Dabar su traktoriumi darbas bus lengvesnis ir našesnis. Galės įdirbti žemę, parsivežti pašarą. Traktoriumi užsidirbs duoną. Jeigu nori gyventi kitaip, turi pats padaryti sunkią pradžią, niekas be tavęs jos nepadarys. Gera pradžia padeda pamatus kitai dienai. Niekai, kad kartais darbui reikia net paskirti gražesnę svečiui skirtą trobos galą. Be traktoriaus žmogui dar daug ko reikia, o nusipirkti ne taip lengva. (Tiesa)

GYVENVIEČIŲ IR SODYBŲ APŽIŪRA

Baigiantis vasarai, Alytaus rajono valdyba surengė gyvenviečių ir sodybų apžiūrą. Atrinko gražiausiai sutvarkytas. Geriausiai tvarkosi Daugų miestas. Jo rajone “Saulės” ir “Tvirtovės” kolūkiai, Daugų žuvininkystės ūkis, Alytaus ke-

lių ir valstybės melioracijos įmonės. Gražiausiomis pripažintos Kavalčiukų kaime gyvenančių Abromaičių, Daugiškių Gedmonitų ir Jasiulionių, Luksmeniškių Savickų, Balninkų kaimo gyventojos G. Jaunškevičienės, Ažuolinių kaimo gyventojos M. Klimavičienės sodybos. (Ten pat)

PAGERBTI LIETUVOS MUZIKAI

Vilniuje, Menininkų rūmų Baltojoje salėje, buvo pagerbti Lietuvos muzikai — 1991 metų tarptautinių konkursų laureatai. Jiems įteiktos neseniai įsikūrusio Muzikų rėmimo fondo premijos.

Šalia pianistų, smuikininkų, vargoninkų, vokalistų bei jų pedagogų apdovanoti ir žurnalistai, kurie savo laidomis, publikacijomis taip pat remia muziką, propaguoja jos atlikėjus. Pagerbti buvo televizijos žurnalistė I. Drąsutienė, radijo — V. Jurgutienė, Lietuvos dienraščių bendradarbis J. Finkelšteinas, fotografas A. Žižiūnas.

Gausiai susirinkusiems muzikos gerbėjams laureatai surengė koncertą. (Ten pat)

NAUJOS KNYGOS

“Mintis” išleido Pranės Dundulienės knygą — “Lietuvių šventės: tradicijos, papročiai, apeigos”. Knygoje nuosekliai aprašomos visos kalendorinės lietuvių metų šventės nuo Kalėdų iki Kalėdų. Remdamasi turtinga ekspedicijose surinkta medžiaga, taip pat ir istoriniais šaltiniais bei tautosaka, autorė išsamiai aptaria kalendorinių švenčių papročius, apeigas, personažus. Atskleidžia švenčių kilmę, jų ryšį su gamtos ciklais, žemės darbais, parodo jų prasmę ir reikšmę lietuvių doroviniam gyvenimui. (Lietuvos aidas)

■ Vilniuje 5000 tiražu išleistas vysk. Antano Deksnio biografinis albumas su daugybe spalvotų nuotraukų ir su gausiomis informacijomis apie jo gyvenimą ir darbuotę. Leidinys 72 pusl., sumaniai ir meniškai paruoštas Aurelijos Akstinienės. Pavadinimui panaudotas vysk A. Deksnio herbo šūkis: “Caritas numquam excidit” (meilė niekada nesibaigia).

■ Lietuvoje kai kurios komunistų pionierių stovyklavietės perduodamos ateitininkams.

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, SJ

Iš žodžių istorijos

Algirdas Sabaliauskas

Jonas

*Sveikas ir raudonas
Buvo mūsų Jonas
Vasarą ir žiemą
Lakstė jis po kiemą.
Kazys Binkis*

Niekas turbūt iki šiol neapskaičiavo, bet galėtume spėti, jog pats populiariausias mūsų planetos vardas yra *Jonas*. Jeigu į vieną vietą susirinktų viso pasaulio lietuviai *Jonai*, latviai *Janiai*, rusai, bulgarai *Ivanai*, lenkai, čekai *Janai*, vengrai *Janošiai*, vokiečiai *Hansai*, *Johanai*, anglai *Džonai*, prancūzai *Žanai*, ispanai *Chuanai*, italai *Džiovaniai*, suomiai *Juhanai* (o kur dar *Janinos*, *Joanos*, *Džeinės*, *Žanos*, *Žanetos*), tai susidarytų visai padori valstybė. Pagaliau šios valstybės piliečiais galėtų tapti ir *Ancevičiai*, *Enskaičiai*, *Ganusauskai*, *Jankauskai*, *Ivanauskai*, *Ivaškevičiai*, *Janauskai*, *Jančiauskai*, *Janickai*, *Jankevičiai*, *Janoniai*, *Janušauskai*, *Jasaičiai*, *Jasinevičiai*, *Jasiulioniai*, *Jonikai*, *Jonynai*, o kiek rusų *Ivanovų*, anglų *Johnsonų*!

Jeigu į vieną vietą susirinktų viso pasaulio lietuviai *Jonai*, latviai *Janiai*, rusai, bulgarai *Ivanai*, lenkai, čekai *Janai*, vengrai *Janošiai*, vokiečiai *Hansai*, *Johanai*, anglai *Džonai*, prancūzai *Žanai*, ... suomiai *Juhanai* (o kur dar *Janinos*, *Joanos*, *Džeinės*, *Žanos*, *Žanetos*), tai susidarytų visai padori valstybė.

Mat visos šios pavardės kilo iš ano asmenvardžio. Jeigu viso pasaulio Jonai išleistų kokią nors savo enciklopediją, taip pat ji turbūt neturėtų sau lygių: kiek būtų čia garsių karalių, carų, popiežių, rašytojų, išradėjų. Juk ir mūsų Basanavičius — Jonas, Maironis — Jonas, Jablonskis — Jonas, Biliūnas — Jonas. Tik Kristijono Donelaičio neskirkime į šią garsių Jonų grupę, nes *Kristijonas* nėra kokia nors sudurtinė forma. Šis asmenvardis kilo iš sulotyninto graikų kalbos žodžio *Christianus* “Krikščionis”.

Visi milijonai anų Jonų kilo iš vieno hebrajiško *Johanan*, kurio reikšmė buvusi ‘dievas (Jahvė) išklausė, Jahvė maloningas’. Labiausiai šiuos vardus išplatino krikščionybė ir Bibliją, o jie taip pat pasikeitė dėl atskirų kalbų dėsnių, dėl kelių, kuriais jie iš vienos kalbų į kitas kalbas keliavo.

Kai Norvegijoje lietuvaitės ir norvegų šeimoje gimė sūnus, tėvai labai apsidžiaugė, jog jie surado vardą, kurio bent grafiškas vaizdas buvo visiškai toks pats ir lietuvių, ir norvegų kalboje. Šis vardas — *Jonas*. Tiesa, norvegai jį taria *junas*, bet tai nekludo šio vardo turėtojui vienodai gerai jaustis tiek motinos, tiek savo gimtinėje.

Nei senojoje savo tėvynėje, nei jokiai kitam pasaulio kampely Jonai nėra taip gerbiami kaip Latvijoje, niekur Joninės nėra taip gražiai švenčiamos kaip mūsų kaimynų šalyje. Joninės — Lyguo šventės yra neatskirama latvių tautinės kultūros dalis. Nenuostabu, kad ir *Janių* Latvijoje be galo daug.

Kai garsaus latvių rašytojo Janio Jaunsudrabinio “Baltosios knygos” herojus Janis aplanko naujagimį, kuris dar neturėjęs vardo, ir kai šio motina paklausia, kokį vardą jis, Janis, savo mažajam kaimynui galėtų pasiūlyti, šis pasiūlo *Janį*, nors ir vyresnis naujagimio brolis taip pat Janis: “Šeimininkei juokas vien iš mano kvailumo. Šauksi, sako, vieną — abu bėgs. Janį jie jau turi”. Šis literatūrinis epizodas turbūt taip pat patvirtina, koks mielas latviams yra tas *Janis*.

Laiškas "Laiškams lietuviams"

Redaktorius kreipėsi į skaitytojus, primindamas, kad ir jo redaguojami bei lietuviams siuntinėjami "Laiškai" laukia laiškų, atsakymų. Na, tai ir siunčiu ši laišką.

Po II Vatikano Suvažiavimo Katalikų Bažnyčios gyvenime prasidėjo tikras perversmas. Viskas, kas buvo šimtmečiais nusistovėję ir gera, dabar pasidarė visai netinkama ir pradėta išbraukti iš Bažnyčios gyvenimo. Lietuvoje tada buvo komunistų priespaudos ir bažnyčių naikavimo laikai. Jos buvo uždarinėjamos, verčiamos kinų salėmis, ateizmo muziejais, fabrikais, sandėliais ir t.t.

Čia, Amerikoje, turėdami visokeriopą laisvę ir galėdami Dievą garbinti kiekvienas kaip mokame, pradėjome patys griauti savo bažnyčias iš vidaus. Mano pačios parapijoje (Worcester) braškėjo laužomas altorius. Marijos, Švč. Jėzaus Širdies ir šventųjų statuloms nebuvo vietos bažnyčioje. Net ir didingas kryžius su Nukryžiuotojo atvaizdu, prie kurio žmonės mėgdavo melstis ir dėti savo skausmus prie jo kojų, buvo išplėštas ir keliolika metų kur nors užkištas.

Neužteko, kad "išlakstė" statulos, bet ir pats Kristus, esantis Švč. Sakramente, buvo išimtas iš pagrindinio altoriaus ir įgrūstas į kampą. Teko daug skaityti knygų ir girdėti kunigų sakomų pamokslų, kad Kristus turi būti žmogaus gyvenimo centre, o dabar Kristus išimtas iš bažnyčios centro. Vargšas Kristus tapo kalinys savo namuose, bažnyčioje.

Koks gražus buvo užrašas ant bažnyčios skliautų, kuriuo gėrėjomės ne tik mes, bet ir iš kitų miestų atvykę svečiai: "Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate apsunkinti, aš jus atgaivinsiu". Vos atėjus atidarydavau bažnyčios duris, šis užrašas buvo tarsi paties Kristaus balsas: "Ateikite..." Kristus laukdavo mūsų, būdamas bažnyčios centre. Nereikėdavo ieškoti ir bėgti į kampą, kad galėtume sudėti savo skausmus, ašaras prie jo kojų. Dabar gyvename moderniais laikais, ir Kristui nėra vietos bažnyčios centre. Dabar jau pripratome per daugelį metų savoje bažnyčioje bėgti į kampą, kur Kristus laukia kiekvieno ateinant, bet nuvažiavus į kitą miestą, nuėjus į nežinomą bažnyčią, reikia dairytis į šonus ir ieškoti, kur laikomas užkištas Kristus.

Gyvename tikrai moderniais laikais: žmonės neina išpažinties, nes šiais laikais viskas galima, nuodėmių niekas nepripažįsta. Abortai, skrybys, narkotikai, jaunimas, o ir suaugusieji, gyvenantys be santuokos. Kiti planuoja susituokti tik tada, kai už vestuvių stalo kartu su tėvais galės sėdėti ir jų kūdikis. Per Mišias beveik visi esantieji bažnyčioje eina Komunijos. Kartą teko kalbėti su vienu vyruku, kuris sakė: "Aš nemanau, kad jų visų yra toks sąžinės stovis, kad galėtų eiti Komunijos. Kiti eina tik dėl to, kad eina visi. Aš negalėčiau taip daryti, nors ir vienas pasilikčiau sėdėti suole. Man nesvarbu, ką žmonės apie mane galvos, bet svarbiausia, ką Dievas pasakys".

Kalbėjau ir su kitu panašaus amžiaus vyruku. Jis sako: "Kaip aš vienas galėčiau pasilikti sėdėti suole, kai visi esantieji bažnyčioje eina Komunijos? Jie pamans, kad esu didelis nusidėjėlis".

Galėčiau daug tokių pavyzdžių, kaip šis antrasis, papasakoti, bet labai mažai tokių, kaip pirmasis.

Šeštadienio Mišios. Nei man, nei daugeliui mano pažįstamų jos nepatinka. Žmonės dalyvauja Mišiose šeštadienį, kad galėtų sekmadienį visą dieną gulėti, didinti svorį ir aukštinti cholesterolį. Trečiasis Dievo įsakymas liepia sekmadienį švęsti. Dabar šeštadienį susirenka į bažnyčią labai daug žmonių, o sekmadienį bažnyčia

būna pustuštė. Sekmadienis nustojo savo garbės ir šventumo. Daugeliui jis pasiliko tik eilinė paprasta diena.

Kas gali pamiršti gražias Vėlinių pamaldas! Dabar kunigas žmonių suaukotus vokelius su jų intencijomis padeda ant altoriaus, bet tie vokeliai neatstoja tų gražių buvusių pamaldų už mirusius.

Pirmiau per laidotuves prieš Mišias kunigai atgiedodavo Ekzekvijas, kad tik su daugiau maldų išlydėtume mirusį į amžinybę. Dabar skubame kaip galima greičiau juo atsikratyti. Laidotuvių namuose kunigas pavarto modernią maldų knygelę, paskaito vieną kitą maldelę, ir viskas baigta. Kartais atsiranda dar senoviškai galvojančių žmonių, kurie paprašo, kad būtų kalbamas rožančius.

Neliko pasnininko dienų — penktadieniais jau galima valgyti mėsą. Visos šios žmonės suteiktos laisvės ir lengvatos prisidėjo prie to, kad jau baigiasi kunigai, tuštėja vienuolynai. Tomis lengvatomis ir laisvėmis jaunuoliai netraukiami tapti kunigais ar vienuoliais.

Katalikiškose mokyklose tikyba dėstoma labai suprastinta forma. O ką bekalbėti apie viešąsias mokyklas! Kasdieną pro mus bėga iš mokyklos vaikai į krautuvėlę saldinių nusipirkti. Kartais jie susibara, tai iš mažų vaikų burnelių pasigirsta tokie žodžiai, kurių nedrįstu ir minėti. Tiesiog baisu...

Negaliu nuneigti ir teigiamų reiškinių, pvz., Mišios gimtąja kalba, kunigo atsiskėjimas į žmones ir t.t. Dar viena mintis apie mišiolą. Neseniai sulaukėme lietuviško mišiolos tikintiesiems. Nors jis pavadintas mišiolėliu, bet yra tikras mišiolas. Jam įsidėti reikia ne rankinuko, bet apsipirkimui vartojamo krepšio. Jame nėra jokios maldelės prieš ar po Komunijos. Turime profesorių, vyskupų, išmintingų kunigų ir pasauliečių, bet kur buvo jų visų protas išleisti tokį nepatogų mišiolą? Paprastam žmogui sunku juose susiorientuoti ir tuoj surasti tinkamas maldas ar skaitinius. Jų beveik niekas neperka.

Prieš keletą metų mano duktė lankėsi Lietuvoje. Giminės daug kur ją vežiojo, kad tik daugiau galėtų pamatyti, koks gražus jos tėvų gimtasis kraštas. Kai grįžo, tai kelis mėnesius tik

jos kūnas buvo Amerikoje, o širdis ir siela — Lietuvoje, apie kurią mėgdavo daug pasakoti. Kartą paklausiau, kas jai Lietuvoje labiausiai patiko, kas paliko didžiausią įspūdį. Atsakymas buvo labai trumpas ir aiškus — žmonių pamaldumas. “Aš nesuprantu, — ji pasakojo, — kaip tie žmonės taip ilgai gali išbūti bažnyčioje atsklaupę ant kelių. Kaip pamaldžiai eina prie Komunijos, koks grožis ir menas bažnyčiose...”

Buvo gražios ir mūsų bažnyčios Amerikoje, bet daugelis jų tapo tų liturginių reformų aukomis...

O dabar kviečiu ir kitus skaitytojus pajudinti savo “kompiuterius” ir pasisakyti čia paminėtais klausimais. Bus tikrai naudinga ir įdomu.

Janina Miliauskienė

** Taip pat ir redakcija kviečia skaitytojus pasisakyti, su kuriomis mintimis sutinkate, su kuriomis ne. Šį autorės laišką šiek tiek sutrumpinome, bet stengėmės palikti tas pačias jos mintis ir tuos pačius jos vartojamus žodžius bei posakius.*

Gerbiamieji,

“Laiškuose lietuviams” buvo paminėta, kad planuojama kada nors perkelti šį žurnalą į Lietuvą. Mano nuomonė — jeigu galite dar kaip nors išsiversti, tai palikite čia. Susidariau įspūdį, kad ten spauda nelabai branginama. Tie, kurie lankosi čia, Amerikoje, tai nė nepaliečia mūsų laikraščių bei žurnalų. Jie labiausiai domisi įvairiais elektronikos dalykais...

R. Petronienė

** Dar kol kas nemanome kelti “Laiškų lietuviams” į Lietuvą, bet kaip bus toliau — pažiūrėsime. Tų atvažiuojančių iš Lietuvos yra visokių, kaip ir čia, Amerikoje. Negalima visų dėti į tą pačią krūvą.*

Didž. Gerbiamas Redaktoriau,

“Laiškuose lietuviams” (1992 m. Nr. 1. p. 7) vertingame vysk. S. Tamkevičiaus straipsnyje mane nustebino viena pastraipa, kurioje jis rašo, kad Sąjūdį pagimdė (gal sukėlė? V.S.) komunistų partija, kad į tą besikuriančią Sąjūdį veržėsi saugumiečiai ir komunistai. Ir čia pat daro išvadą, kad Sąjūdis sugriovė ir imperiją, ir kompartiją, nušlavė visus stabus.

Kad į jį veržėsi tikrieji Lietuvos priešai, tai visai dėsninga. Tačiau jie iki 1990 metų kovo 11 dienos to Sąjūdžio stiprėjimui kiek nors reikšmingiau nepakenkė. Iki tos datos Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną vieningai artino ir dešinieji, ir kairieji. Siekiant šito idealo, mano nuomone, nuopelnai buvo vienodi ir vienu, ir kitų. Deja, dabar, kada, atrodo, reikėtų tikrai džiaugtis atgautąja laisve ir tikrąja nepriklausomybe, Lietuvos padangėje viešpatauja nepasitkėjimas, neapykanta, kerštas ir pavydas su visomis jau pasireiškiančiomis ir ateityje dar pasireiškiančiomis neigiamomis pasekmėmis. Ne be pagrindo žmonių labai mėgstamas Tėvas Stanislovas Dobrovolskis įspėja, kad, nugalėjus vieną slibiną — bolševizmą, dabar Lietuvai graso kiti du — fašizmas ir nacizmas (Tiesa, 1991 m. Nr. 245).

Labai gaila, kad Lietuvoje net kai kurie dvasininkai ne tik pritaria “raganų medžioklei”, bet ir patys joje dalyvauja.

Vytautas Skuodis

Gerbiamoji Redakcija,

Nuoširdžiai dėkojame šauniai “Laiškų lietuviams” redakcijai už nuolat mums siunčiamą žurnalą, kurį drauge su katalikiškuoju jaunimu skaitome.

Visuomet perskaitau teologinius straipsnius, gyvai domiuosi išeivijos kultūrinio ir religinio gyvenimo panorama ir gyva meile savo kraštui. Dvasia pasimaitinta Chiara Lubich mintimis. Daug informacijos iš katalikiškojo pasaulio gaunu iš skyrelio “Trumpai iš visur”. Kai kas jau būna žinoma, tačiau taip pat labai daug nauja. Įdomios ir labai man artimos išeivijos gyvenimo problemos.

Už šią malonią dovaną redakcinei kolegijai ir ypač šauniam redaktoriui kun. Juozui Vaišniui nuoširdi padėka!

*Kun. A. Dauknys
Antalieptė, Lietuva*

Linkiu dar ilgai “Laiškus lietuviams” leisti ir spausdinti Čikagoje! Sveikinu ir tariau ačiū Redakcijai!

Pranas Zaranka

Nyksta grybai

Mikologai — specialistai, tyrinėjantys grybus, tvirtina, kad mūsų anūkai vargu ar beragaus keptų voveraičių, sūdytų rudmėsių ar baravykų. Jie, kaip ir daugelis kitų grybų rūšių, Šiaurės Europoje katastrofiškai sparčiai nyksta.

Nerimauti yra dėl ko ne tik grybų mėgėjams. Krepšin patenkantis grybas — tik požeminio “ledkalnio” viršūnė. Svarbiausia jo dalis — grybiena, išsiraizgiusi po žeme ir susipynusi su medžių bei kitų augalų šaknimis. Tokia simbiozė gyvybiškai būtina augalų mitybai. Tad grybų išnykimas kelia pavojų ir miškų augalijai. Olandijos mikologas E. Arnoldsas paskelbė duomenis, kiek būta grybų per visą XX amžių. Nuo 1900 m. iki pat aštuntojo dešimtmečio grybų rūšių išliko beveik tiek pat. Bet devintąjį dešimtmetį staiga jų sumažėjo perpus. Ir tas procesas nebesustoja. Olandijos ažuolynuose, kur anksčiau dygdavo baravykai, dabar jų nebėra, kaip ir 70% kitų rūšių. Nuo 40 iki 50% grybų rūšių išnyko Vokietijoje ir Austrijoje. Dėl to ne grybautojai kalti. E. Arnoldso nuomone, didžiausias žudikas — rūgštūs lietūs ir kiti atmosferos teršalai.

Mumijos ir farmacininkai

Gera žinoma, kad senovės egiptiečiai buvo puikūs mumifikavimo specialistai. Mažiau žinomas jų chirurgijos menas — mumijose yra išlikusių chirurginių operacijų pėdsakų; randama plombuotų dantų ir netgi kaukolės trepanavimo žymių. Jei medicina buvo tokio aukšto lygio, tai turėjo būti ir gerų vaistų. Deja, mumijose vaistų pėdsakų nerasta. Tačiau yra išlikusių papirusų,

kuriuose būdavo aprašoma visa, kas susiję su gyvybe ir mirtimi.

Bostono profesorius farmakologas Vorsas Istis ėmėsi studijuoti medicininius papirusus. Jis išstudijavo 1350 senovinių receptų ir medicininių patarimų. Sunkiausia buvo suprasti, kuris iš tekstų yra receptas, o kuris poezija. Senovės farmacininkai labai mėgdavo savo mintis reikšti poetiniais įvaizdžiais.

Profesorius V. Istis teigia, jog senovės farmakologai naudojosi daugybe įvairiausių medžiagų, iš kurių trečdalis — labai efektyvios. Jie gamindavo puikius baktericidinius tepalus ir netgi kontraceptines medžiagas iš krokodilų išmatų, rūgusio pieno ir akacijos dervos. Nustatyta, jog tai tikrai veiksminga priemonė, be to — jokios chemijos.

Sparnuotieji sargybiniai

Pietų Afrikos Respublikos karinių pajėgų kapitonas Van Urdas vadovauja egzotiškam sakalininkų būriui. Du kartus per dieną jo kareiviai išeina į Vaterklofo karinės bazės kilimo takus nešini trimis medžiokliniais sakalais. Šie patruliai turi garantuoti skraidymų saugumą. Mat netoli Pretorijos susirenka daugybė kregždžių, patarškų ir kitų paukščių, kurie kelia lėktuvams avarijų grėsmę. Antai žąsų būrys neseniai vos nepražudė keleivinio “Boeing — 747”, o karinis transporto lėktuvas “Herkulesas”, susidūręs su pelikanu, buvo priverstas tūpti ne aerodrome.

Nuo sparnuočių ginamasi įvairiais būdais: Port Elizabeto bazėje įrengtos sirenos. Isterplātėje aerodromo apylinkės numelioruotos, ir balų paukščiai buvo priversti persikelti į tolesnį rajonų pelkes. Vis dėlto efektyviausias paukščių vaikymo būdas yra dresiruoti sakalai. Paukščiai jų labai bijo ir tuojau pat dingsta iš aerodromo apylinkių. Artimiausiu metu Van Urdo patirtimi naudosis ir civilinės aviacijos aerodromų tarnybos.

Dviračių miestas

Kopenhaga rengiasi pasidaryti dviračių miestu. Pagal “Bycyklen” projektą nuolatiniai gyventojai iš svečiai galės pasiskolinti dviračius vienoje iš daugelio dviračių aikštelių, įrengtų visame mieste ir sukoncentruotų centre. Tereikės įmesti

Moteriškė, važiuodama automobiliu, pervažiavo raudoną šviesą. Tuoį patį prisistatė policininkas ir paprašė parodyti vairuotojos leidimą.

— Kaip aš galiu jums parodyti vairuotojos leidimą, — sakė moteris, — kad tokie žmonės kaip jūs iš manęs jį atėmė!..

Jaunuolis rašo merginai laišką, norėdamas susitikti:

— Lauksiu prie geležinkelio stoties; kad neapsiriktum, turėsiu tamsiai mėlyną lipteltį ir ploną lazda.

Kitą dieną gauna atsakymą iš mergaitės tėvo:

— Kad neapsiriktum, pranešu, kad turėsiu lipteltį ir storą lazda.

— Jungtinių metų tu juk prisiekei mane mylėti, būti ištikima ir klausyti, — ginčo metu sako vyras žmonai.

— Prisiekiau dėl to, — sako žmona, — kad nenorėjau prie visų žmonių ir dar bažnyčioje pradėti ginčytis.

20 kronų monetą į automata, o pastačius dviratį, kad ir kitoje aikštelėje, pinigai bus grąžinti. O pasirinkti bus galima iš 3000 dviračių. Taip rašo "International Herald Tribune".

("Mokslas ir gyvenimas",
1991, Nr. 12)

Pagyvenęs vyriškis ir moksleivis sėdėjo greta traukinyje. Moksleivis visą laiką spjaudė ant grindų. Vyriškis nebeiškęs paklausė:

— Sakyk, berniuk, ar tu neturi nosinės?

— Jums reikėtų turėti savo nosinę, nes prašyti kitų yra nemandagu, — atrėžė berniukas.

Motina niekaip negali prikalbinti dukrelės, kad skambintų pianinu. Pagaliau ji sako:

— Žinai, duosiu tau dolerį, jei išskambinsi valandą.

— Bet man kaimynas pažadėjo du dolerius, jei neskambinsiu...

— Ar tu skaitei laikraštyje, kad Pietų Amerikoje yra tautelė, kur vyrai ir moterys turi atskiras kalbas? Argi ne keista?

— Skačiau, bet nieko keistoko ten neįžiūrėjau. Juk ir mūsų civilizuotuose kraštuose retai kur vyrai ir moterys turi bendrą kalbą.

Petrų kaimynas kasdien ateina vis ko nors pasiskolinti. Petrams tai įkyrėjo ir jie nutarė bent kartą nieko nebeskolinti. Kitą dieną ateina kaimynas ir švelniai prabyla:

— Atsiprašau, ar jums šiandien reikės dulkių siurblio?

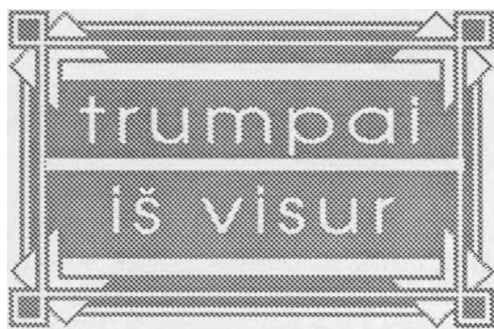
— Taip, mes šiandien visą dieną tvarkome kambarius, gaila.

— O, tai malonu, — džiaugiasi kaimynas, — tai šiandien jūs tikrai neisite teniso žaisti. Paskolinkite mums savo teniso raketas.

■ Studentų ateitininkų sąjungos kursuose Dainavoje sausio 31-vasario 2 d. dalyvavo atvykusieji iš Clevelando, Detroito, Čikagos, Niujorko, Cincinnati, Urbanos, Montrealio, net iš Australijos.

■ Nidos stovyklavietėje Lietuvos ateitininkai ruošia stovyklą liepos 15 - rugpjūčio 15 dienomis.

■ JAV liturgijos specialistas Leo Klein, SJ, nuvyko į Lietuvą padėti liturgijos reikaluose.

■ Ukrainos katalikai, kaip skelbia „Ukrainian Weekly”, pirmą kartą po ilgų okupacijos metų galėjo visiškai laisvai atšvęsti Kalėdas. Pagal senąjį kalendorių Kalėdos buvo švenčiamos mūsų sausio 7 d. Ukrainiečių chorai, net ir kaimuose, suorganizavo religinių giesmių giedojimą. Ukrainos rytų apeigų vyskupai gruodžio 28-29 d. turėjo savo sinodą Romoje, vadovaujant kard. Lubačirskiui.

■ Lietuvių religinė šalpa, vadovaujama kun. K. Pugevičiaus, jau pasiuntė į Lietuvą 22 konteinerius, net 330 tonų, medikamentų ir kitų reikmenų, daug ką gaudama iš amerikiečių įstaigų.

■ Rusijos prezidentas Jelcinas, gruodžio 20 d. atsilankęs pas popiežių, užtikrino, kad naujoji federalinė Rusijos konstitucija garantuos visoms religinėms bendruomenėms, be jokios išimties, religinę laisvę.

■ Lietuvos vyriausybė, kaip paskelbė „Lietuvos aidas” 1991 m. gruodžio 12 d., pagerbs bažnyčių turėtą teisę į žemę; pateikus laiku reikiamus dokumentus, ta žemė nebus skiriama prie privatizuojamų žemės plotų.

■ Pelesoje statomi Krikščioniškos kultūros parapijos namai.

■ Šv. Rašto — Biblinių draugijų vadovų suvažiavimas įvyko Vilniuje. Dalyvavo katalikų, liuteronų, evangelikų reformatų, baptistų, stačiatikių, septintos dienos adventistų bažnyčių atstovai. Šioje bendroje asamblėjoje sutarta jungtinėmis jėgomis leisti, platinti Šv. Rašto knygas. Katalikai ir liuteronai mokslininkai jau daugiau kaip 20 m. bendradarbiauja prie Naujojo Testamento vertimo. 1972 m. buvo tas vertimas

išleistas. Vertė kun. Č. Kavaliauskas, redagavo kun. V. Aliulis. 1988 m. pasirodė antra laida, kurią parengiant talkino V. Ališauskas ir Ant. Kučinskaitė.

■ Taikos Karalienės bažnyčios Klaipėdoje naujasis varpas, Žemaitijos Marijos vardu, sveria daugiau kaip tris tonas. Varpus liejo kretingiškis meistras Antanas Stonys.

■ Augsburgė įsteigti vokiečių marijonų pal. Matulaičio vienuolyno namai. Vyresniuojų paskirtas kun. Henry Eichler, MIC.

■ Arkiv. Paulius Marcinkus, gyvenantis Sun City, AZ, buvo pakviestas Čikagoje, Švč. M. Marijos Gimimo parapijoje, vasario 23 d. teikti sutvirtinimo sakramentą.

■ Salvadoro teismas nubaudė po 30 m. kalėjimo pulk. G. Bernavides ir leit. R. Mendozą už 1989 m. šešių jėzuitų bei jų virėjos ir jos dukters nužudymą.

■ Europos kraštuose akredituotų nuncijų suvažiavimas Vatikane įvyko sausio 21-23 dienomis. Jie su Vatikano valstybės sekretoriumi svarstė, kaip sėkmingiau įgyvendinti Vatikane įvykusio vyskupų sinodo nutarimus. Visuose Rytų Europos kraštuose jau veikia Vatikano atstovybės — nunciatūros, tik buvusioje Sovietų Sąjungoje tėra vienas nuncijus — Maskvoje reziduojantis arkiv. Colasuonno.

■ Kėdainiuose pereinamųjų metų pabaigoje atšventinta Šv. Juozapo bažnyčia, buvusi uždaryta 28 metus, pastatą naudojant elektros aparatūros gamyklos reikalams.

■ Prancūzijos krikščionių profsąjungos prezidentas Guy Drilleaud Vilniuje susitiko su Lietuvos darbininkų sąjungos vadovybe. Susitarta bendradarbiauti, keistis informacija.

■ Trinitarų ordinas, viduramžiais įsteigtas išpirkti krikščionius belaisvius, darbuojasi dėl žmogaus teisių ir dabar. Kai prezidentas Reaganas vyko į Sovietų Sąjungą, trinitarai, pasiuntė raštą, prašydami išlaisvinti sąžinės kalinius bei kitus persekiojamuosius.

■ Brazilijoje, Sao Paulo mieste, lietuvis salezietis kun. Petras Rukšys, panaudodamas į juosteles įrašytus tekstus, siuntinėjamus į įvairias vietas, moko jaunimą lietuvių kalbos, I tokias lietuvių kalbos pamokas turi įsirašiusių apie 200

mokinių. Siuntinėja taipgi į juosteles įrašytas lietuvių dainas.

■ Maskvos ambasadorius Londone Boris Pan-kin duotame “Catholic Register” pasikalbėjime pareiškė, kad Rusijos žmonės krypta į religiją. Kai sužlugo komunizmo sistema, žmonės stengiasi surasti Viešpatį ir būti pasišventusiais Jėzui Kristui. Dabar religiją gerbia Rusijos vyriausybė, ir visuomenė, aiškino ambasadorius, pridėdamas, kad ir jis pats domisi religija ir mėgsta eiti į savo stačiatikių bažnyčią. Jis esąs nusivylęs komunizmu ir yra laimingas, kad komunizmas žlugo, bet ambasadorius įsitikinęs, kad demokratija įsitvirtins.

■ Lietuvoje įsikūrė Samariečio draugija, kurios šūkis — nepraeiti pro nelaimės ištiktą žmogų.

■ Šilalėje prel. A. Svarinskas aukojo šv. Mišias ir pašventino savivaldybės pastatą bei buvusius komunistų partijos rūmus, kurie dabar naudojami ten įsikūrusioms valstybės įstaigoms.

■ Įsikūrė Lietuvos katalikiškų mokyklų sąjunga.

■ Lietuvoje lankantis seselei Ignei Marijošiutei ir paskelbus apie religinę paskaitą jaunimui, susirinkdavo jų iki 700.

■ Filipinų mokyklose pamokos kiekvieną dieną pradedamos malda ir giesme.

■ Panevėžyje sėkmingai vyksta teologijos — katechetikos kursai, kuriuos veda prel. Jonas Juodelis ir Marija Medišaukaitė. Kursantų — 170.

■ Šiauliuose, padedant Lietuvos krikščioniškos labdaros fondui, įrengta slaugos ligoninė su 40 vietų ligoniams, reikalingiems rehabilitacijos su ilga slauga. Ligoninę pašventino Šv. Petro ir Povilo bažnyčios dekanas prel. K. Jakaitis.

■ Kaune Vytauto šventovėje per Kalėdas berniukų choras su vargonais atliko poeto, tos parapijos klebono, kun. R. Mikutavičiaus sukurta “Nativitas Domini” (Viešpaties gimimas) misteriją, kuriai muziką sukūrė komp. Vidm. Bartulis.

■ Išeivijos lietuvių kunigų rekolekcijos šiemet ruošiamos Kauno kunigų seminarijoje, drauge su Lietuvos kunigais. Apie tai kunigus painformavo Amerikos lietuvių kunigų vienybės pirm. kun. Alb. Kontautas. Rekolekcijos įvyks liepos 8-10 dienomis. Tai daroma kard. V. Sladkevi-

čiaus ir seminarijos rektoriaus kun. Alg. Baniukio kvietimu.

■ Bernardas Brazdžionis, kuris savo kūryboje daug vietos skiria religinei minčiai, vasario 2 dieną paminėjo savo 85 m. amžiaus sukaktį.

■ Šv. Sosto nuncijus Pabaltijui arkiv. Justo Mullor Garcia sausio 26 d. Vatikano radijo koplyčioje, drauge su lietuviais kunigais, lietuviškai koncelebravo šv. Mišias, kurios buvo per radiją perduodamos į Lietuvą. Jis pranešė, kad vasario pradžioj jis jau būsiąs Vilniuje. Nunciatūra laikinai įsikūrė Šv. Petro ir Povilo bažnyčios klebonijoje.

■ Lietuviai pranciškonai dabar darbuojasi Novosibirske, Sibire ir Alma Atoje, Kazachstane.

■ JAV-se pranciškonų provinciolu išrinktas tėv. Placidus Barius, o viceprovinciolu — tėv. Pranciškus Giedgaudas.

■ Pasaulio katalikių moterų organizacijų unija turi apie 37 milijonus narių 64-se valstybėse. Paskutiniame suvažiavime Guadalaharoje, Meksikoje, šios organizacijos delegatės Pasaulio katalikių moterų unijos tarybon išrinko dr. Aldoną Šlepetytę Janačienę.

■ Į Lietuvą visiems kunigams bus pasiųsta Kanadoje gyvenančio pranciškono kun. Juozo Kęstučio Butkaus trys pamokslų knygos “Dievo žodis”, A, B, C pamokslų ciklams ir ketvirtoji — “Dievo atspindys” — rekolekcijų, keturiasdešimt valandų atlaidų, laidotuvių, Švč. M. Marijos ir kitų švenčių bei proginiai pamokslai. Dvi knygos jau išleistos. Šį planą savo aukomis remia išeivijos lietuviai kunigai.

■ Čikagoje yra kelios stiprios Marijos garbintojų grupės. Kartą per mėnesį susirenka arti 150 žmonių ir praleidžia po tris valandas, atkalbėdami visas tris rožinio dalis, po kiekvienos “Tėve mūsų” ir “Sveika Marija” sukalbėdami kitų maldų ir mąstymų. Visą tvarko pasauliečiai. Renkasi iš įvairių parapijų. Rožinio maldos kalbamos ir kitomis dalyvaujančių tikinčiųjų kalbomis, antrą dalį visiems drauge atsakant angliškai. Tos maldingo susikaupimo valandos būna kaip rekolekcijos. Skamba ir giesmės bei religinė muzika.

Juoz. Pr.

“Laiškų lietuviams” konkursai

33-iasis konkursas jau seniai baigėsi. Gavome daugiau kaip 50 straipsnių. Beveik visi iš Lietuvos. Tik gaila, kad kai kurie autoriai iš Lietuvos nesuprato konkurso taisyklių, arba manė, kad į jas galima nekreipti dėmesio. Matyt, kad tokie konkursai Lietuvoje nėra įprasti. Apie konkurso rezultatus parašysime ateinančiame numeryje. Tuoj skelbsime ir 34—ąjį konkursą. Jam parinkome tokias temas: 1. Atlaidumas, 2. Dabartinio mūsų jaunimo charakteristika, 3. Į ką kreipti dėmesį kuriant šeimą, 4. Kaip sucementuoti šeimą, kad nesuirytų. Konkurso taisyklės bus beveik tos pačios kaip praėjusiame konkurse. Bus dvi dalyvių grupės: suaugusieji ir jaunimas. Jaunimo grupei priklausys moksleiviai ir studentai. Baigusieji aukštąjį mokslą arba sukūrę šeimas jau priklauso suaugusiųjų grupei.

Nuoširdi padėka “Laiškų lietuviams” rėmėjams

35 dol. aukojo O. Jankevičiūtė.

30 dol. aukojo Ž. Vaičiūnienė.

Po 20 dol. aukojo: V. Šoliūnas, R. Banionis, J. Petrauskienė.

Po 15 dol. aukojo: R. Boris, N. Alvikienė, L. Bidušienė, D. Polikaitis, P. Michelevičius, K. Dičiūnienė.

Po 10 dol. aukojo: J. Žemaitis, M. Bichevičius, O. Rugelis, B. Kūkalis, N. Gabienė, J. Klimaitienė.

Po 5 dol. aukojo: S. Galisienė, O. Peterienė, B. Morkūnas, E. Sniegaitis, T. Vaitkūnas, A. Čepulis, V. Knyvaite, T. Alenskas, V. Grybauskas, J. Bujauskas, A. Stukas, J. Zabarskas, B. Martick, M. Barienė, A. Kaminskas, P. Macnorius, O. Remeikienė, S. Baltūsienė, A. Baleišis, J. Gasperas, L. Stasiūnas, J. Balutis, V. Damušienė, V. Miknis, kun. D. Kenstavičius, M. Matuzas, E. Sirutis, P. Nekrošius, K. Orentienė, J. Juknelis, V. Statkus, Čėsna-Taft, B. Zdanys, M. Kardauskaitė, M. Kapočius, B. Kruopis, M. Norkūnas, T. Merkevičius, kun. V. Katarskis, J. Kliorys, M. Jonelis, S. Viliūnas, D. Pareigienė, K. Sadauskienė, F. Rajeckas, M. Krasauskas, E. Ribokienė, S. Lukas, A. Samušis, J. Valaitis, O. Kreivėnienė, A. Jokūbaitienė, R. Andrijauskienė, P. Zaranka, K. Baltramaitis, T. Rūta, P. Petkelis, A. Lietuvninkas, P. Šošė, P. Abromaitis, I. Smieliauskienė, B. Valavičius, A. Stulpinas, R. Petronienė, I. Laučienė, L. Milukienė, kun. J. Pakalniškis, J. Starkus, C. Surdokas, V. Sniuolis, B. Kušlikis, A. Matulionis, K. Keblys, J. Petraitis.

Po 3 dol. aukojo: E. Bielkevičienė, G. Žukauskas, E. Šilgalienė.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S.J. Redaktoriaus pavaduotojas — Antanas Saulaitis, S.J. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užubalienė, Gediminas Vakarlis. Techn. redaktorė — Teresė Pautieniūtė-Bogutienė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098 Tel. (312) 737-8400. “Draugo” spaustuvė. Metinė prenumerata - 15 dol., atskiras numeris -1,50 dol.